

ZPRAVODAJ

MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Zpravodaj je tištěn na papíru původem z lesů s certifikátem FSC (Forest Stewardship Council), kde se hospodáří sociálně a ekologicky šetrným způsobem podle stanovených standardů.

MŽP NAVŠTÍVIL PREZIDENT VÁCLAV KLAUS

Prezident ČR Václav Klaus navštívil 9. listopadu 2010 Ministerstvo životního prostředí, kde se seznámil s plněním prioritních záměrů a s konkrétními opatřeními ministra životního prostředí Pavla Drobila.

Vtéto budově jsem byl naposledy před 14 lety," zavzpomínal prezident Václav Klaus. Při setkání s ministrem Pavlem Drobilem na půdě Ministerstva životního prostředí hovořili o plnění prioritních záměrů a konkrétních projektech. Panu prezidentovi byli také představeni lidé z vedení ministerstva.

Ministr Drobil pana prezidenta informoval o snižování administrativní zátěže podnikatelů, jejíž první část je již ukončena a která by měla přinést pro nastávající období stamiliónové úspory. Například to, že podniky nebudou muset zpracovávat plán odpadového hospodářství, přinese úsporu zhruba 200 miliónů korun a zavede-

ní on-line systému přepravy nebezpečných odpadů by mělo za rok uspořit 320 miliónů korun. „Cílem musí být efektivní a účinná ochrana životního prostředí při udržení konkurenceschopnosti českých podniků a průmyslu," říká ministr Pavel Drobil.

Snižuje se rovněž byrokracie. Záměrem je efektivně fungující ministerstvo, proto resort zestříhluje. Pro rok 2011 se bude uplatňovat stanovené 10% snížení mzdových prostředků oproti roku 2010 a zrušeno již bylo 290 pracovních míst.

Na setkání se také probíraly některé aktuální otázky jako například nadcházející jednání o klimatu v mexickém Cancúnu na přelomu listopadu a prosince. „Česká republika bude prosazovat provedení analýzy dopadů

OBSAH:

Události měsíce

Zpráva o stavu životního prostředí ČR 2009	2
193 států se dohodlo na strategii ochrany biodiverzity	5
MŽP ušetří téměř 3 300 000 za elektřinu	6
Chytrá řešení pro životní prostředí	7
Problém otrávených návnad trvá.....	9

Finance

Vánoční dárky z Programu Zelená úsporám	10
---	----

Téma

Rostlina a živočich měsíce	12
Mezinárodní úmluva o regulaci velrybářství.....	15

Z rezortu

OneGeology-Europe.....	17
Regulační řády pro smogové situace	19

Obce a regiony

Stromem roku je Hromův dub.....	20
---------------------------------	----

Analýzy, souhrny, komentáře

Nagoja – milník v globální ochraně biodiverzity.....	22
Jak prosazovat právo ochrany životního prostředí	24
ČR pomáhá s ochranou životního prostředí ve Vietnamu	26

na ekonomiky jednotlivých států a větší zapojení velkých světových ekonomik USA a Číny do procesu změn, aby byla zachována konkurenceschopnost Evropy," podotkl k tématu ministr Pavel Drobil.

Na závěr návštěvy daroval ministr prezidentovi odrůdu rododendronu vyšlechtěnou Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v Průhoních u Prahy a Atlas krajiny České republiky.

Jarmila Krebsová, tiskové oddělení MŽP, zkráceno (red), foto MŽP – Martin Mašín

Zpráva o stavu životního prostředí ČR za rok 2009

Vláda České republiky přijala 3. listopadu 2010 Zprávu o stavu životního prostředí ČR za rok 2009 předloženou ministrem životního prostředí Pavlem Drobilem. Zpráva má být do tří měsíců od přijetí vládou zveřejněna a předseda vlády ji předloží také předsedům PSP a Senátu ČR.

Zpráva o životním prostředí České republiky je na základě zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a usnesení vlády č. 446 ze dne 17. srpna 1994 každoročně předkládána ke schválení vládě České republiky a následně předkládána k projednání Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu ČR.

Jedná se o komplexní hodnotící dokument posuzující stav životního prostředí v ČR, včetně všech souvislostí. Počínaje Zprávou o životním prostředí České republiky za rok 2005 je zpracováním pověřena CENIA, česká informační agentura životního prostředí.

Metodika

Zpráva o životním prostředí tvoří základ reportingu v oblasti životního prostředí České republiky. Metodika zprávy se v období 1994–2008 významněji neměnila, a proto dokument vycházel v obdobné podobě jen s malými změnami. S rostoucími potřebami a nároky na informační a odbornou podporu

politického procesu v působnosti resortu životního prostředí došlo v roce 2009 k úpravě metodiky Zprávy, jejímž cílem bylo, aby Zpráva lépe odrážela potřeby těch, kteří ji využívají, a závěry byly relevantní pro politická rozhodování.

Meziroční dynamika změn v životním prostředí nevyvolává potřebu každoroční přípravy detailního analytického dokumentu o životním prostředí, a proto je aktuální systém národního poskytování informací o životním prostředí založen na dvou základních pilířích: na každoroční indikátorové Zprávě o životním prostředí a na detailní pětileté zprávě „Životní prostředí ČR – stav a výhledy“.

Doprovodným dokumentem k indikátorové Zprávě tak bude publikace „Životní prostředí ČR – stav a výhledy“ vycházející v pětiletých intervalech návaznosti na The State and Outlook Environmental Report Evropské agentury pro životní prostředí. První vydání je plánováno na rok 2011. Vydávání v pětiletém intervalu umožní zařadit do publikace komplexnější průřezové hodnocení dlouhodobějšího vývoje a trendů,

spolu s prezentací výhledů jednotlivých hodnocených indikátorů.

Zpráva je standardně založena na autorizovaných datech získaných z monitorovacích systémů spravovaných resortními i mimoresortními organizacemi. Pro mezinárodní srovnání jsou použita data Eurostatu, Evropské agentury pro životní prostředí (EEA), případně Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

Využití indikátorů

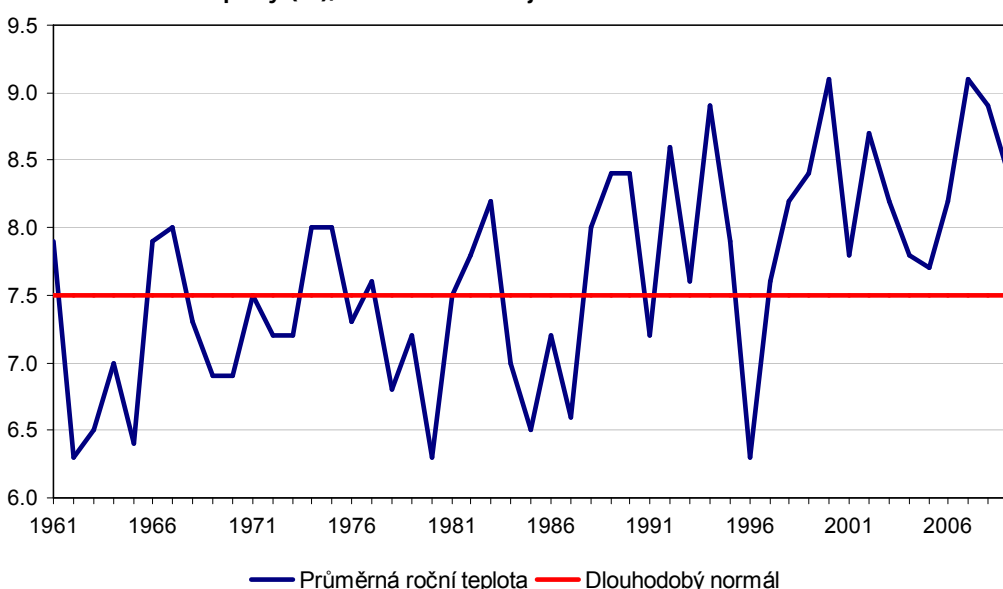
Metodickým základem Zprávy jsou indikátory, tj. přesně metodicky popsané ukazatele navazující na hlavní témata životního prostředí České republiky a na cíle aktuální Státní politiky životního prostředí ČR (SPŽP ČR) pro období 2004–2010. Po vzniku nové SPŽP ČR by měla být indikátorová sada sladěna tak, aby byly indikátory navázané na novou politiku, a mohly tak každoročně referovat o plnění jejich cílů.

Indikátory životního prostředí patří mezi nejčastěji používané nástroje pro hodnocení životního prostředí. Na základě dat demonstrují stav, specifika a vývoj životního prostředí a mohou upozornit na nové aktuální problémy životního prostředí. Hodnocení za použití indikátorů je přehledné a uživatelsky srozumitelné.

Metodika hodnocení založená na indikátorech sleduje metodické trendy používané v Evropské unii, a je tak v souladu s postupným procesem sladění reportingu na národní a evropské úrovni.

Zpráva o stavu životního prostředí ČR za rok 2009 je dostupná na www.mzp.cz.

Vývoj průměrné roční teploty vzduchu na území ČR, územní teploty (°C), 1961–2009. Zdroj ČHMÚ.

Z tiskové zprávy MŽP a s použitím úvodních charakteristik ze Zprávy o stavu životního prostředí za rok 2009 (red)

HLAVNÍ SDĚLENÍ ZPRÁVY O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ ČR ZA ROK 2009

Stav životního prostředí v České republice stále není z hlediska **kvality ovzduší** vyhovující. Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší však nemají plošný, ale územně ohraničený charakter. Jedná se o průmyslově zatížené regiony, oblasti s intenzivní silniční dopravou a malá sídla, kde tlak na životní prostředí pochází především z vytápění domácností. V těchto hustě osídlených regionech, mezi které patří část Moravskoslezského a Ústeckého kraje, Praha a některé další lokality v ČR, představuje zhoršená kvalita životního prostředí riziko dlouhodobých dopadů na zdraví obyvatel. Z hlediska **jakosti vody** má již jen několik úseků vodních toků nejhorsí, tj. V. třídu jakosti vod podle základní klasifikace ukazatelů, a většina hodnocených úseků vodních toků patří do I. až III. třídy jakosti vod. Druhovská skladba lesů v ČR se vyvíjí pozitivním směrem k nárůstu podílu odolnějších listnáčů, **zdravotní stav lesů** však není vyhovující. Stav přírodních stanovišť a evropsky významných druhů živočichů a rostlin je neuspokojivý. Významná plocha **zemědělské půdy** je ohrožena vodní erozí, nezanedbatelné není ani ohrožení větrnou erozí. Významná je i plocha zemědělské půdy ohrožená utužením a okyselováním.

K výraznějšímu zlepšování kvality životního prostředí nedochází, přestože **celkové tlaky na životní prostředí ze stěžejních odvětví národního hospodářství v souvislosti s ekonomickou krizí v roce 2009 meziročně poklesly**. Průmyslová produkce se výrazně snížila, pokračuje pokles výroby elektřiny v uhelných elektrárnách a meziročně klesly přepravní výkony železniční i silniční nákladní dopravy. Emise skleníkových plynů a většiny sledovaných znečišťujících látek v roce 2009 poklesly. Znečišťování povrchových vod se snižuje, pokračuje pokles spotřeby vody v průmyslu i v domácnostech. Nadále stoupá vybavenost obyvatel vodohospodářskou infrastrukturou. S ohledem na setrvačný charakter vývoje některých složek životního prostředí je však možné, že se postupné snižování tlaků na životní prostředí projeví dodatečně.

Na jedné straně se snižují tlaky z veřejné energetiky a průmyslové výroby, na straně druhé roste vliv dopravy a spotřeby domácností na

životní prostředí. Obavy z dopadů ekonomické krize vedou ke změně chování domácností, která se projevuje snížením výdajů v některých položkách rozpočtu domácností. To pravděpodobně ovlivnilo meziroční nárůst počtu domácností používajících k vytápění levnější (tuhá) paliva a rostoucí prodej briket, černého uhlí a koksu pro domácnosti, což je pro kvalitu ovzduší v sídlech velmi nepříznivé zjištění. Dále dle spotřeby pohonných hmot lze předpokládat, že výdaje domácností na individuální dopravu neklesají a vliv sektoru dopravy na životní prostředí se v roce 2009 nezměnil.

Zátěže životního prostředí v ČR se vyvíjejí v úzké vazbě na výkonnost ekonomiky a postupně se svým charakterem a strukturou přibližují stavu v zemích EU15. **Měrná zátěž životního prostředí na jednotku ekonomického výkonu klesá**, je však z historických důvodů nadále vyšší, než představuje průměr zemí EU27 a EU15.

Současné trendy územního rozvoje velkých měst, zejména Prahy a Brna, jsou charakterizované tzv. **suburbanizací**, tj. rozšiřováním rezidenční funkce měst do jejich okolí. V souvislosti s tím dochází ke změně využití krajiny, nárůstu zastavěných území s následnou vazbou na ztrátu biotopů rostlinných a živočišných druhů a celkově na biologickou rozmanitost. Dalším negativním důsledkem suburbanizačního procesu jsou zvýšené nároky na dopravu spojenou s každodenním dojížděním do zaměstnání a následné dopady na životní prostředí. Suburbanizace s sebou přináší, kromě dopadů na životní prostředí, sociální nerovnováhu v sídlech ovlivněných tímto procesem.

V dlouhodobějším vývoji od roku 2000 je **trend stavu životního prostředí stagnující** s poměrně výraznými meziročními výkyvy. Prokázalo se, že neexistuje zcela přímá a okamžitá souvislost mezi vývojem tlaků na životní prostředí a jeho stavem, který je ovlivněn i řadou vnějších (člověkem neovlivněných) faktorů, mezi které patří např. teplotní a srážkové poměry. Současný stav životního prostředí je tak s ohledem na nejistý vývoj socioekonomických zátěží i dalších faktorů **značně nestabilní a může mít v budoucnu výrazné výkyvy** v pozitivním i negativním smyslu.

VÝVOJ HLAVNÍCH HNACÍCH SIL STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- Průmyslová produkce ČR v roce 2009 v souvislosti s celosvětovou hospodářskou krizí meziročně klesla o 13,6 %.
- Snižování konečné spotřeby energie od roku 2007 pokračuje, v roce 2009 byl zaznamenán meziroční pokles o 7,8 %.
- V sektorovém členění vykazuje největší spotřebu energie oblast průmyslu (39,8 %), dopravy (24,6 %) a domácností (22,1 %).
- Energetická náročnost hospodářství v roce 2009 meziročně poklesla o 1,8 %.
- Výroba elektrické energie se posunula směrem k environmentálně příznivým zdrojům, poklesla produkce elektřiny v parních elektrárnách a naopak došlo k navýšení výroby elektřiny v jaderných elektrárnách a z obnovitelných zdrojů. Podíl výroby elektřiny z OZE na hrubé spotřebě elektřiny ČR meziročně vzrostl z 5,17 % v roce 2008 na 6,79 % v roce 2009. Indikativního cíle 8 % pro rok 2010 však ČR ještě nedosahuje.
- Nákladní doprava v ČR zaznamenala v roce 2009 výrazný meziroční pokles celkových přepravních výkonů o 12,5 %, který byl zaznamenán v železniční i silniční dopravě.
- Funkce železnice v osobní i nákladní dopravě v ČR se zmenšuje, naopak posiluje silniční doprava. V roce 2009 železnice zajišťovala pouze 5,6 % celkových přepravních výkonů osobní dopravy v ČR. Výjimku tvoří městská a příměstská doprava, kde význam železnice zřetelně stoupá.
- Spotřeba paliv v dopravě v roce 2009, po stagnaci v roce 2008, meziročně stoupla, výrazněji u spotřeby nafty (o 1,9 %) než u spotřeby benzínu (o 0,9 %).

- V roce 2009 výrazně stoupl odpis osobních automobilů z Registru motorových vozidel, a zrychlila se tak obměna vozového parku. Odepsáno bylo cca 259 tis. vozidel, což je nejvíce od roku 1999. Vozový park osobních automobilů zůstává i přes pozitivní meziroční změny nadále velmi starý, podíl vozidel nad 10 let stárí na celkové velikosti vozového parku činí cca 60 %, což představuje 2,63 mil. vozidel.

Vývoj tlaků na životní prostředí na národní úrovni v ČR přispívá k snižování globálních tlaků, a tím i globálních environmentálních problémů, mezi které patří úbytek ekosystémových služeb, klimatická změna, využívání přírodních zdrojů a produkce odpadů, změny ve využití území a úbytek biologické rozmanitosti. Meziroční pokles emisí skleníkových plynů byl v ČR 5. nejvyšší mezi zeměmi EU27, pokles emisí skleníkových plynů o 27,5 % od roku 1990 představuje více než dvojnásobný pokles oproti poklesu emisí v celé EU27 (o 11,3 %). Dochází k poklesu emisí znečišťujících látek do ovzduší i do vody, a tím ke snížení přeshraničního znečišťování životního prostředí. ČR vytváří soustavu chráněných území Natura 2000, jejímž cílem je ochrana těch druhů živočichů a rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského hlediska nejceněnější. ČR po roce 2005 výrazně snižuje materiálovou a energetickou náročnost národního hospodářství a měrné emise skleníkových plynů na obyvatele a na jednotku HDP. V těchto parametrech zatím nedosahujeme úrovně zemí EU15, ale postupně se jí přibližujeme. Dynamika pozitivního vývoje tlaků na životní prostředí (nikoliv stavu, jak je konstatováno v této Zprávě) je v ČR výrazně vyšší, než činí průměr zemí EU27.

Hlavní pozitivní zjištění Zprávy:

- Emise skleníkových plynů meziročně v roce 2008 poklesly o 4,1 %, od roku 1990 o 27,5 %. Poklesy emisí jsou více než dvojnásobné oproti celkovému poklesu emisí v zemích EU27.
- Spotřeba materiálů v ČR meziročně poklesla o 1,6 % po období nárůstu v letech 2003–2007. Materiálová náročnost ekonomiky, která představuje indikátor celkových zátěží životního prostředí spojených se získáváním a spotřebou materiálů, rovněž klesá.
- Emise oxyselujících látek a prekurzorů sekundárních částic (SO_2 , NO_x , NH_3) klesly v roce 2009 v porovnání s rokem 2008 o 3 %, emise prekurzorů ozonu (NO_x , VOC, CO, CH_4) o 4 %. K poklesu těchto agregovaných emisí nejvíce přispěly NO_x a NH_3 .
- Odběry vody pro veřejnou potřebu a pro průmysl klesají, současně se snižuje spotřeba vody v domácnostech. Pokračuje zvyšování podílu obyvatel připojených na vodovody, kanalizace a také na kanalizace zakončené čistírnou odpadních vod, a stejně tak pokračuje zvyšování počtu čistíren odpadních vod.
- Klesá množství vypouštěného znečištění z bodových zdrojů v základních ukazatelích BSK₅, CHSK_{cr}, NL a N_{anorg.}. Postupně se tak zlepšuje i jakost vody ve vodních tocích.
- Podíl listnáčů na celkové ploše lesů a jejich podíl při zalesňování v ČR v posledních letech velmi mírně, ale vytrvale stoupá.
- Plocha ekologicky obhospodařované zemědělské půdy i počet ekofarem se zvyšuje. V roce 2009 dosáhl podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy 9,38 % zemědělského půdního fondu a počet ekofarem vzrostl na 2 689.
- Spotřeba minerálních hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, která se od roku 2000 zvyšovala, zaznamenala v roce 2009 v případě minerálních hnojiv meziroční pokles o 38,4 % a v případě přípravků na ochranu rostlin pokles o 11,4 %.
- Celková produkce odpadu od roku 2000 klesá, meziročně poklesla o 5,4 %.
- Celková evidovaná produkce komunálního odpadu v ČR v přepočtu na jednoho obyvatele a rok patří k nejnižším v Evropě.
- Využití obalových odpadů od roku 2003 neustále stoupá. Z celkového množství vzniklých obalových odpadů bylo v roce 2009 recyklací využito 70 % a energeticky 8 %.
- Veřejné výdaje na ochranu životního prostředí mají rostoucí tendenci, v meziročním srovnání let 2008 a 2009 je patrný vysoký nárůst výdajů z centrálních zdrojů (o 5,8 mld. Kč, + 33 %) i z územních rozpočtů (o 4,7 mld. Kč, + 17 %). Jedním z důvodů růstu je i kofinancování projektů ochrany životního prostředí podporovaných z fondů EU.

Hlavní negativní zjištění Zprávy:

- Zvětšila se plocha území se zhoršenou kvalitou ovzduší a s tím počet obyvatel vystavených nadlimitním koncentracím znečišťujících látek. OZKO byly vymezeny na 4,4 % území ČR (v roce 2008 na 3 %). Nadlimitním koncentracím PM_{10} bylo v roce 2009 vystaveno 18 % obyvatel; koncentracím přesahujícím cílový imisní limit pro benzo(a)pyren bylo vystaveno cca 36 % obyvatel a pro přízemní ozon 23 % obyvatel. Opakovaně dochází k překročení imisního limitu pro NO_2 na dopravně zatížených lokalitách.
- Kvalitu ovzduší Moravskoslezského kraje je možné označit za kritickou. Nejvyšší roční průměrné koncentrace $\text{PM}_{2,5}$ vykazují, obdobně jako v případě frakce PM_{10} , lokality na Ostravsko-Karvinsku. Nejvyšší roční průměrná koncentrace benzo(a)pyrenu byla naměřena, stejně jako v předchozích letech, v Ostravě-Bartovicích (9,2 ng.m⁻³). Hodnota cílového imisního limitu zde byla překročena více než 9krát. V Ostravě dochází opakovaně i k překročení imisního limitu pro benzen a cílového imisního limitu pro arsen.
- Vypouštěné znečištění do povrchových vod se v ukazateli anorganický dusík meziročně zvýšilo o 10,4 % (z 1,0 na 1,2 tis. t).
- 37 % druhů živočichů a rostlin významných pro Evropské společenství je z hlediska ochrany hodnoceno ve stavu nedostatečném a 35 % (resp. 36 %) ve stavu nepříznivém.
- Téměř tři čtvrtiny přírodních stanovišť v ČR jsou z hlediska ochrany hodnoceny ve stavu nepříznivém, 14 % ve stavu méně příznivém a pouze 12 % přírodních stanovišť je hodnoceno ve stavu příznivém.
- Početnost populací ptáků zemědělské krajiny nadále klesá. Hlavní příčinou úbytku polního ptactva je intenzifikace zemědělství a úbytek zemědělské půdy.
- I přes zpomalení tempa nárůstu je míra defoliace v ČR stále velmi vysoká. Zastoupení starších porostů jehličnanů (nad 59 let) v 2.–4. třídě defoliace (>25 %) v roce 2009 činí 75,5 %, u mladších jehličnanů (pod 59 let) 28,4 %, u starších listnáčů 41 % a mladších listnáčů 15,4 %.
- Neustále dochází k nárůstu zastavěných a ostatních ploch, které představují podstatné destabilizující prvky v krajině. Zastavěné plochy většinou vznikají na zemědělské půdě. Zvětšuje se fragmentace krajiny.
- Meziročně stoupl počet domácností spalujících tuhá paliva, vzrostl prodej hnědouhelných briket, koksu a černého uhlí pro domácnosti.
- Na území ČR je přibližně 32 % orné půdy ohroženo vodní erozí a 8 % větrnou erozí, degradací utužením je ohroženo 40 % zemědělské půdy.
- Produkce odpadu v kategorii nebezpečný odpad vzrostla mezi roky 2003 a 2009 o 7,5 %, ačkoliv v meziročním srovnání byl zaznamenán její pokles.
- Nejčastějším způsobem odstraňování odpadu v roce 2009 je nadále skládkování, které zaujímalo 96 % z celkového odstraňování odpadů.
- V důsledku znečištění ovzduší PM_{10} došlo v roce 2009 k předčasným úmrtím zejména starších a chronicky nemocných lidí a následně pak k navýšení celkové úmrtnosti o 2 %, podobně jako v minulých letech. Zátěž oxidem dusičitým NO_2 je významná v lokalitách silně zatížených dopravou. Výskyt lékařem diagnostikovaných alergických onemocnění u dětí v průběhu deseti let má stoupající trend.

Zdroj: Zpráva o životním prostředí ČR v roce 2009

193 států světa se dohodlo na strategii ochrany biodiverzity

Po dvou týdnech jednání skončilo 30. října 2010 v japonském městě Nagoja 10. zasedání Konference smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD), jakožto nejvyššího orgánu této úmluvy.

Zasedání se zúčastnili delegáti 193 států světa, mezinárodní vládní i nevládní organizace a další subjekty.

Delegace České republiky vedená první náměstkyní ministra životního prostředí Rut Bízkovou se aktivně zapojila do tvorby stanovisek Evropské unie a podporovala pozice EU, které vznikly ze Závěrů Rady EU. Plně také podpořila dokončení vyjednávání a přijetí právně závazného Protokolu pro přístup ke genetickým zdrojům a spravedlivému sdílení přínosů z jejich využívání.

Hlavním jednáním předcházelo setkání zástupců mladých lidí, kteří ve svém „prohlášení mladých“ vyzvali představitele států k zachování co největšího rozsahu biodiverzity. „Jsem velice ráda, že mladí lidé mají zájem o společné věci a jsou schopni a ochotni udělat něco i pro cíle přesahující jejich soukromé zájmy. Což se tady na celosvětové úrovni opět potvrdilo během počátečního jednání i vydáním prohlášení mladých směřujícího k apelu na ochranu biodiverzity a šetrnému zacházení s přírodními zdroji,“ řekla vedoucí české delegace a první náměstkyně ministra životního prostředí ČR Rut Bízková.

Závěry Konference, mezi které patří zejména přijetí nového globálního Strategického plánu Úmluvy na období 2010–2020, včetně jeho víceletého programu činností, lze označit za historický úspěch a jeden z klíčových bodů mezinárodních debat o otázkách globální ochrany biodiverzity a jejího udržitelného využívání. Nový strategický plán bude navazovat na strategický plán z předcházejícího období 2002–2010. Obsahuje dlouhodobou vizi ochrany a zachování biodiverzity, střednědobou vizi, strategické cíle k roku 2020 a přehled podpůrných mechanismů nutných pro budování kapacit a zajištění stálých a udržitelných finančních prostředků k implementaci cílů úmluvy a nového strategického plánu, který má pomoci řešit hlavní příčiny úbytku biologické rozmanitosti.

Po téměř 12 letech mezinárodních diskusí a vyjednávání byl také přijat právně závazný Protokol o přístupu ke genetickým zdrojům a spravedlivému sdílení přínosů z jejich využívání. Cílem této nové mezinárodní smlouvy je standardizace procesů při uzavírání mezinárodních transakcí s genetickými zdroji, úprava vztahů mezi poskytovateli a uživateli genetických zdro-

jů, které jsou v současnosti stále využívány jako základ pro hledání účinných látek a aktivních substancí v řadě průmyslových odvětví a v mnoha oborech lidské činnosti. Dokument má také zajistit vyšší zapojení domorodých a lokálních komunit do rozhodovacích procesů o využívání genetických zdrojů.

Ve srovnání s loňskou kodaňskou konferencí o klimatu byla nagojská jednání pro Evropskou unii hodně úspěšná. Belgická ministryně jako mluvčí belgického předsednictví za celou evropskou sedmadvacítku na závěr nagojské konference poznamenala, že je ráda, že jednání tak dobře skončila, a že se těší domů, protože svým dvěma malým dětem může kromě sebe přivést i zprávu, že se podařily dojednat důležité dohody pozitivně ovlivňující i jejich budoucnost.

Další informace k tématu najdete v rubrice Analýzy, souhrny, komentáře. Podrobnosti jsou k dispozici na stránkách Sekretariátu CBD: www.cbd.int.

*Jarmila Krebsová, tiskové oddělení MŽP,
upraveno (red)*

Foto archiv MŽP

▲ Část české delegace na konferenci o biologické rozmanitosti v japonské Nagoji.

Společné prohlášení ČEZ a MŽP

Ministr životního prostředí Pavel Drobil a generální ředitel ČEZ Martin Roman v listopadu podepsali Prohlášení o strategické součinnosti ČEZ a MŽP v oblasti ochrany ovzduší a klimatu vedoucí ke snižování zátěže životního prostředí.

Ministerstvo životního prostředí vyjednalo v rámci Prohlášení o strategické součinnosti, které není nijak časově omezeno, významné snížení emisí tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku, oxidu siřičitého do roku 2020 na hodnoty nižší, než prikazuje jak stávající, tak i připravovaná legislativa. Stejně tak dojde k významnému snížení vypouštění oxidu uhličitého. Toto snížení bude dosaženo přímo na elektrárnách provozovaných ČEZ na území České republiky.

Dalším významným bodem dokumentu je závazek ČEZ zajistit výsadbu nelesní trvalé zeleně v obcích, a to formou parkové nebo liniové výsadby, která mimo jiné zmírňuje a do jisté míry i odstraňuje nepříznivé účinky emisí a plní též funkci krajinyotvor-

nou. Závazek představuje vysazení minimálně 200 tisíc kusů stromů.

Prohlášení dále definuje spolupráci MŽP a ČEZ v oblasti vzdělávání, výchovy a osvěty k udržitelnému rozvoji. Dokument rovněž postihuje spolupráci obou subjektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie a energetických úspor, stejně tak spolupráci při tvorbě velmi důležité strategie spoluspalování biomasy.

Dle Prohlášení bude ČEZ pravidelně informovat Ministerstvo životního prostředí o skladbě portfolia elektráren, o předpokládaném plnění emisních stropů na daný kalendářní rok a o zásadních změnách ve vnějších podmínkách při provozování elektráren, včetně jejich dopadů na plnění prohlášení.

Tyto informace bude moci Ministerstvo životního prostředí využít v následu-

jící dekadě k nastavení vhodného mixu legislativních nástrojů ochrany životního prostředí, který povede ke splnění mezinárodních závazků České republiky v oblasti ochrany ovzduší, ochrany klimatu a integrované prevence a který současně přispěje k předvídatelnému investičnímu prostředí v energetickém sektoru.

Velkým úspěchem MŽP je dohoda s ČEZ v oblasti spolupráce při ekologické likvidaci lagun v rámci projektu **Nápravná opatření – laguny Ostramo**, kde ministerstvo přesvědčilo ČEZ, aby hledal technické řešení pro environmentálně šetrné řešení tohoto problému prostřednictvím svých energetických zdrojů.

*Petr Kučera, tiskové oddělení MŽP,
upraveno (red)*

MŽP ušetří téměř 3 300 000 za elektřinu

Ministerstvo životního prostředí se 22. a 29. září 2010 zúčastnilo elektronické aukce na nákup dodávek elektřiny.

K nákupu elektrické energie pro resort životního prostředí a jeho podřízené organizace došlo prostřednictvím Českomoravské komoditní burzy Kladno ve vysokém a v nízkém napětí v prvním termínu a o týden později ve vysokém napětí – zelená energie s tímto výsledkem:

Sjednanou dodávku silové elektřiny nízkého napětí dodá firma United Energy Trading za 1.342,- Kč bez DPH (jedná se o vážený průměr za vysoký a nízký tarif), v objemu 5.607 MWh, přičemž úspora bude činit 28 % oproti předchozímu období. Dodávku silové elektřiny vysokého napětí za sjednanou cenu 1.393,- Kč bez DPH (jedná se o vážený průměr za vysoký a nízký tarif), v objemu 622 MWh, dodá firma E.ON Energie, a. s., úspora bude činit 50 % oproti předchozímu

období. Sjednanou dodávku silové elektřiny vysokého napětí – zelené energie dodá firma Centropol Energy za 1.387,- Kč bez DPH v objemu 144 MWh, přičemž úspora oproti předchozímu období bude 43 %.

Proces centrálního nákupu elektrické energie zaručuje serióznost, spolehlivost, bezpečnost a standardizaci a je zárukou, že odběratel na burze nakoupí vždy za nejlepší možnou cenu, jaké je možno na trhu dosáhnout.

„Tímto transparentním nákupem ušetříme v příštím roce několik milionů korun. Snažíme se hledat úspory tam, kde to jde, jelikož se musíme, s ohledem na dnešní ekonomickou situaci České republiky, chovat maximálně šetrně a efektivně,“ uvedl při této příležitosti ministr životního prostředí Pavel Drobil.

ZELENÁ ENERGIE

V podmínkách České republiky se využívají obnovitelné zdroje jako voda, vítr, slunce a biomasa. Mezi obnovitelné zdroje se obecně dále řadí také geotermální energie, energie přílivu nebo vlnobití, skládkový plyn, bioplyn, energie vzduchu a půdy.

Elektrická energie byla nakoupena pro 444 odběrných míst z celkového počtu 583. Podrobnou analýzu úspor jednotlivých organizací resortu najdete na www.mzp.cz.

*Petr Kučera, tiskové oddělení MŽP,
upraveno (red)*

Chytrá řešení pro životní prostředí

Ministerstvo životního prostředí a Akademie věd ČR společně odstartovaly inovační soutěž s názvem Chytrá řešení pro životní prostředí, která má oslovit studenty a mladé vědce.

Soutěž, kterou oficiálně zahájil 18. listopadu 2010 ministr Pavel Drobil, by měla na jedné straně podpořit mladé lidi se vztahem k ekologii, technologiím třetího tisíciletí, vědě a výzkumu, a na druhé straně přinést praktické projekty zlepšující životní prostředí v České republice.

Soutěž pro talenty s příznačným názvem Chytrá řešení pro životní prostředí připravilo ministerstvo ve spolupráci se společnostmi Accenture, Bochemie Group a českými vědeckými kapacitami. Podpoře mladých talentů pro vědu a výzkum v environmentální oblasti přikládají všichni spolupořádající mimořádný význam. Zahájení této soutěže proto proběhlo na půdě Akademie věd ČR a předseda AV ČR prof. Ing. Jiří Drahoš, DrSc., dr. h. c., bude také v roli předsedy hodnotitelské komise soutěže.

„Naším cílem je oslovit mladé lidi a společně s nimi hledat řešení složitých otázek životního prostředí“, uvedl ministr životního prostředí Pavel Drobil. „Nechceme ale, aby šlo pouze o soutěž – takových aktivit je dlouhá řada – my chceme podpořit reálné inovace. Toto je tedy pouze první fáze aktivit. Následovat bude burza nápadů, kde získané náměty představíme firemní sféře. Ověření nápadů v praxi potom bude probíhat formou firemních patronátů.“

▲ Soutěž Chytrá řešení pro životní prostředí představili ministr životního prostředí Pavel Drobil a předseda Akademie věd ČR Jiří Drahoš.

Očekáváme přenos nejlepších myšlenek a nápadů mladých lidí do praxe a doufáme, že se tím otevře i možnost dlouhodobější spolupráce resortu životního prostředí s vědou, výzkumem a aplikační sférou,” doplnil ministr Drobil.

„Takovému počínu velice fandím a rád budu u zrodu jistě zajímavých nápadů a podnětů, které budeme v komisi hodnotit,” říká předseda Akademie věd ČR profesor Jiří Drahoš.

Studenti středních a vysokých škol se mohou do nové soutěže MŽP hlásit s nápady, které souvisí se zlepšeními v těchto kategoriích: Technologie pro čištění vod, Technologie pro snížení emisí, Recyklace materiálů a odpadů, Vývoj nových analytických postupů pro detekci škodlivin. Evidence přihlášek bude probíhat na portálu: www.chytra-reseni.mzp.cz.

Petr Kučera, tiskové oddělení MŽP,
upraveno (red)

Změny ve vedení NP Šumava

Ministr životního prostředí Pavel Drobil přijal k 1. listopadu 2010 rezignaci Ing. Františka Krejčího na funkci ředitele Správy NP a CHKO Šumava.

Ministr poděkoval panu Krejčímu za jeho dosavadní práci v čele národního parku a vyjádřil přesvědčení, že jeho odborné znalosti a zkušenosti bude možné v budoucnu využít při jiné činnosti i v rámci resortu životního prostředí.

František Krejčí se rozhodl rezignovat, aby jeho osoba nebránila postupu dalších jednání o nové koncepci NP Šumava, o které je přesvědčen, že jde správným směrem, a dohodě o budoucím uspořádání NP Šumava.

Vedením Správy parku byla prozatím pověřena Ing. Zdeňka Šartnerová. Na místo ředitele Správy NP a CHKO Šumava bylo vyhlášeno výběrové řízení. Přijímání přihlášek do výběrového řízení bylo ukončeno 6. 12. 2010. Nový ředitel by se mohl ujmout funkce nejpozději k 1. lednu 2011.

František Krejčí byl jmenován ředitelem NP a CHKO Šumava dne 30. března 2007 tehdejším ministrem životního prostředí Martinem Bursíkem.

Ilona Chalupská, odbor vnějších vztahů MŽP, upraveno (red)

První držitel Ceny české krajiny

Historicky první Cena české krajiny 2010 byla slavnostně předána 15. listopadu v prostorách senátu. Cenu získal Pozemkový úřad Prostějov za projekt Regionální územní systém ekologické stability v katastrálním území Čehovice.

Ocenění předal náměstek ministra životního prostředí a ředitel sekce ochrany přírody a krajiny Tomáš Tesař. Cena byla udělena při příležitosti slavnostního vyhlášení výsledků celostátních soutěží Zelená stuha ČR a Oranžová stuha ČR 2010, které navazují na soutěž Vesnice roku v Programu obnovy venkova.

Cena české krajiny je národní soutěž k nominaci českého kandidáta na Cenu Rady Evropy za krajinu (Council of Europe Landscape Award). Cena české krajiny, stejně jako Cena Rady Evropy pro krajinu, je čestným vyznamenáním, které oceňuje politiku nebo opatření provedená místními nebo regionálními orgány a jejich seskupeními nebo nevládními organizacemi, jež přispívají k udržitelné ochraně, správě a plánování krajiny. Udílení Ceny Rady Evropy pro krajinu přímo navazuje na Evropskou úmluvu o krajině, ke které se Česká republika v roce 2002 připojila a kterou následně ratifikovala.

Soutěž vyhlásilo Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj, Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem kultury a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Přihlášené projekty posoudila pětičlenná odborná porota z hlediska čtyř základních kritérií, kterými jsou udržitelný územní rozvoj, příkladná hodnota, zapojení veřejnosti a zvyšování obecného povědomí.

„Smyslem soutěže, resp. tohoto ocenění, je přispět k vytváření obecného povědomí o hodnotách krajiny pro každodenní život člověka a naznačit nutnost ochrany krajiny a jejího kulturního a přírodního dědictví a přijetí odpovědnosti za její udržitelné užívání,“ uvedl náměstek ministra Tomáš Tesař.

Do soutěže je možné přihlásit konkrétní realizované projekty zaměřené na ochranu, tvorbu a správu krajiny nebo na vzdělávání odborníků, úředníků i veřejnosti v oblasti správy, plánování a užívání krajiny. Projekt přihlášený do soutěže musí být dokončený a zpřístupněný veřejnosti po dobu nejméně tří let před podáním přihlášky do soutěže.

Více informací o ocenění na www.cena-krajiny.cz.

Petr Kučera, tiskové oddělení MŽP

OCENĚNÉ PROJEKTY

Regionální územní systém ekologické stability v katastrálním území Čehovice

Vítězný projekt představuje nový rozměr pozemkových úprav, který nespočívá pouze v zajištění přístupu na pozemky jednotlivých vlastníků nebo zvýšení efektivity v obdělávání, ale také podstatnou měrou zvyšuje péči o obnovu nebo zachování ekologické stability krajiny a ochrany krajinných zdrojů před poškozováním velkovýrobními zemědělskými technologiemi. Projekt byl oceněn také jako příkladný vzor pro nový směr pozemkových úprav, což prokazuje i svým druhotným užíváním jako studijní objekt pro odborníky v této oblasti. Slouží současně jako studijní objekt pro výuku vysokoškolských studentů.

Návrh a vlastní realizace regionálního územního systému ekologické stability v katastrálním území Čehovice patří mezi pozoruhodné počiny Pozemkového úřadu v Prostějově směřující k naplnění jednoho ze základních cílů komplexních pozemkových úprav. Tím je podpora dlouhodobě udržitelného rozvoje venkova, celkové zvelebení krajiny, zvýšení její ekologické stability, ochrana a tvorba krajinného rázu.

Projekt realizovaný na ploše 23 ha je součástí celkového řešení území o rozloze 650 ha. Stavba byla provedena na plochách antropicky přeměněného území s minimem dochovaných přírodních nebo přírodě blízkých stanovišť v intenzivně zemědělsky obhospodařované krajině s takovým vodním režimem, který byl pro zemědělskou produkci nepříznivý. Zřízení regionálního biocentra a části regionálního biokoridoru zahrnovalo úpravu toku Vřesůvky a doplnění kvalitním břehovým vegetačním doprovodem, tvorbu ochranného infiltračního pásu na pravém břehu toku Vřesůvky, nahrazení porostu nevhodného druhového složení (javor jasanolistý) autochtonními dřevinami, založení litorálního porostu závlahové nádrže, řešení levého břehu toku ovlivněného splachy z dlouhých svahů polí a dočasným až trvalým podmačením. Při realizaci bylo vysazeno celkem 35 000 kusů dřevin v sortimentu 28 druhů, včetně 27 500 lesních sazenic stromů, 1 905 sazenic odrostků stromů a 5 635 keřů.

Realizace krajinotvorných a agroenvironmentálních opatření na půdě v k. ú. Šardice, Nenkovice, Želetice a Násedlovice

Porota dále ocenila iniciativu projektu Realizace krajinotvorných a agroenvironmentálních opatření na půdě v k. ú. Šardice, Nenkovice, Želetice a Násedlovice jako aktivní příspěvek zemědělského subjektu, který respektuje společenský požadavek ochrany krajiny a který dalším uživatelům krajiny a na projektu spolupracujícím dává nový směr v jejich činnosti.

Krajina za školou

Obdobně porota jmenovitě vyzdvihla projekt Krajina za školou, především za naučné vzdělávací funkci. Projekt je zaměřen na mladší generaci, kterou v procesu práce na projektu učí vztahu ke krajině, poznávání jejího společenského historického vývoje.

Zaostřeno na hypermarkety

Cílem dalšího přihlášeného projektu Zaostřeno na hypermarkety bylo umožnit veřejnosti a občanským iniciativám plnohodnotné zapojení do rozhodovacích procesů týkajících se ochrany životního prostředí v souvislosti s projekty na výstavbu velkých nákupních center a seznámit veřejnost s negativními dopady (vzrůst dopravního zatížení, vyhlidňování městských center, likvidace malých obchodníků, zvyšování nezaměstnanosti atd.).

Program česko-srbské spolupráce

Při příležitosti oficiální návštěvy srbské delegace v Praze se 15. listopadu ministr životního prostředí České republiky Pavel Drobil setkal se svým srbským resortním kolegou Oliverem Duličem, ministrem životního prostředí a územního plánování Republiky Srbsko.

Foto MŽP – Kateřina Rysová

Předmětem setkání byla diskuse o naplnění česko-srbské spolupráce v oblasti ochrany životního prostředí a podpis dvouletého programu spolupráce mezi oběma ministerstvy pro období let 2011–2012.

Program spolupráce má velmi široké zaměření, jak vyplývá z bodů, které jsou v něm zmiňovány. Týkat by se měl předávání zkušeností z příprav České republiky na vstup do Evropské unie v oblasti ochrany životního prostředí, z praxe s využíváním fondů EU a fungování Státního fondu životního prostředí. Mezi odborně diskutovaná témata bude patřit problematika změny klimatu, spolupráce v rámci mezinárodních úmluv v oblasti životního prostředí (Stockholmská úmluva, CITES, Vídeňská úmluva), podpora environmentálních projektů v oblasti řízení odpadového hospodářství, odstraňování ekologických škod, energetika, nakládání s odpadními vodami a ochrana vodních zdrojů. Výměna informací a institucionální spolupráce obsahuje také zmínku o ustavení a fungování České informační agentury životního prostředí, spolupráci v rámci probíhajícího twinningového projektu **Posílení administrativních kapacit pro implementaci systému řízení kvality ovzduší** a rovněž o spolupráci v oblasti inspekce životního prostředí.

Jarmila Krebsová, tiskové oddělení MŽP

▲ Z podpisu dohody o česko-srbské spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí.

Problém otrávených návnad trvá

Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Českou společností ornitologickou uspořádalo 18. listopadu seminář věnovaný problematice boje se zakázanými prostředky zabíjení živočichů s konkrétním zaměřením na úmyslné používání otrávených návnad.

Zabíjení otrávenými návnadami patří mezi zakázané metody usmrcování živočichů, a to jak podle národní a evropské legislativy, tak i podle mezinárodních úmluv, zejména Úmluvy o ochraně evropské fauny, flóry a přírodních stanovišť (tzv. Bernské úmluvy). Jako smluvní strana úmluvy byla Česká republika na Stálém výboru Bernské úmluvy v roce 2009 vyzvána k řešení případů otrav dravých ptáků i jiných živočichů zakázanou látkou karbofuranem.

Přestože se Ministerstvo životního prostředí problému dlouhodobě věnuje, nedaří se do vyšetřování případů otrav zapojit klíčové skupiny. Smyslem semináře proto bylo vytvořit prostor k navázání spolupráce a vytvoření koordinovaného postupu při vyšetřování případů otrav volně žijících živočichů. K účasti proto byli pozváni zástupci Policejního prezidia ČR, České inspekce životního prostředí, Ministerstva zemědělství, Státní veterinární správy a Českomoravské myslivecké jednoty. Tato činnost potenciálně může ohrozit i lidské zdraví, a proto byl přizván i zástupce Ministerstva zdravotnictví. Vzhledem k mezinárodnímu rozměru problematiky byl pozván i host z Prezidia policejního zboru Slovenské republiky, který představí tamní postupy vyšetřování.

*Jarmila Krebsová,
tiskové oddělení MŽP,
upraveno (red)*

Vánoční dárky z Programu Zelená úsporám

Zdá se, že i letošní Vánoce budou ve znamení úspor. V duchu tohoto trendu nabízí program Partnerství Zelená úsporám paletu energeticky nejúspornějších spotřebičů, které mohou ulehčit rodinným rozpočtům, a navíc do příštích Vánoc uspoří tisíce korun. Jednoduchou orientaci v těch nejúspornějších spotřebičích dostupných na našem trhu přináší webové stránky www.zelenausporam-partnerstvi.cz a v prodejnách pak logo projektu Top kategorie – Energeticky úsporný výrobek.

Vánoce jsou pro domácnosti dobrou příležitostí pro větší investice. Kdo se rozhodne pro koupi nového spotřebiče, měl by se zamyslet i nad tím, jak náročný bude jeho provoz a kolik celkem bude stát spotřebovaná energie.

„Webové stránky Partnerství Zelená úsporám jsou spolehlivým vodítkem při výběru těch nejúspornějších spotřebičů, jejich nabídka je zároveň velmi pestrá, proto bych s nákupy začala právě tady. V současné době se zde představuje více jak 400 domácích pomocníků s nejúspornějším provozem,“ doporučuje první náměstkyně ministra životního prostředí Rut Bízková.

Aktuálně program nabízí 126 chladniček a mrazniček třídy A+ a A++ a 77 myček nádobí. U praček si lze vybrat z 95 modelů energetické třídy A –10 % a lepších, tří kombinovaných praček a sušiček a osmi samostatných sušiček, z nichž některé mají dokonce energetickou třídu A –50 %. Kdo chce potěšit energeticky úsporným dárkem

menších rozměrů, může sáhnout po některém z šesti nejúspornějších vysavačů.

„Málokdo sice najde zabalenou pračku přímo pod stromečkem, ale je pravda, že se i tyto domácí spotřebiče prodávají v předvánočním období více,“ konstatuje Martin Sailer, generální ředitel CECED CZ – Sdružení evropských výrobců domácích spotřebičů, partner programu. Radost z dárku může znásobit i jistota nejlepšího výběru. Spolehlivým nástrojem pro výběr těch nejúspornějších spotřebičů je kromě webových stránek projektu také zelenobílé logo Top kategorie umístěné přímo na výrobcích v prodejnách.

Energetická náročnost spotřebičů je vždy uvedena na tzv. energetickém štítku. Každý produkt má různě odstupňované kategorie energetické náročnosti svého

provozu s tím, že původně představovala energetická třída A ty nejlepší a nejúspornější spotřebiče. „Díky technickému pokroku však v mnoha případech musela vzniknout i kategorie A+, A++ a A+++, aby bylo možné zodpovědně rozlišit ty nejúspornější výrobky na trhu. Ve srovnání s nabídkou před několika lety je v některých kategoriích možné vybrat výrobky se spotřebou elektrické energie až o polovinu nižší,“ vysvětluje Juraj Krivošík, ze SEVEN, Střediska pro efektivní využívání energie, organizátor projektu.

Do programu Partnerství Zelená úsporám jsou zařazeny také žárovky a zářivky. Žárovky na vánoční stromek mezi nimi sice nenajdete, ale pro celoroční svícení je možné si vybírat z více než 120 halogenových a LED žárovek a úsporných kom-

Zdroje světla

Program **Partnerství Zelená úsporám** doporučuje nové modely žárovek a zářivek s následujícími parametry:

Žárovky a zářivky	Kompaktní zářivky:	
	Energetická třída	A
	Životnost	15 000 hodin*
	Životnost u stmívatelných	10 000 hodin
	Velmi dobré podání barev	Ra > 80
	Minimální počet cyklů (zapnout/vypnout)	Informace o cyklech
	Minimální počet cyklů pro stmívatelné a reflektorové	Informace o cyklech
	Patice	E14 nebo E27
Halogenové žárovky:		
	Energetická třída – E27	B/C
	Energetická třída – E14	C/D
	Životnost	2 000 hodin
	Patice	E14 nebo E27

* Od 1. 1. 2011 20 000 hodin.

** Od 1. 1. 2011 500 000 minimální počet cyklů (zapnout/vypnout).

▲ ▶ Organizátoři programu Partnerství Zelená úsporám zveřejnili informační brožuru, detailně informující spotřebitele a zájemce o úspory energie o možnostech výběru energeticky úsporných spotřebičů podle kritérií programu Partnerství Zelená úsporám. Brožura je kompletně dostupná na www.zelenausporam-partnerstvi.cz.

paktních zářivek. Praktické rady pro celou škálu domácích spotřebičů jsou dostupné na stránkách programu: www.zelenausporam-partnerstvi.cz.

Program Partnerství Zelená úsporám je součástí programu Zelená úsporám a věnuje se problematice elektrospotřebičů, je nedotační a neposkytuje finanční podporu na jejich nákup. Přináší spotřebitelům informace a návod, jaké spotřebiče mohou být nejušpornější, jak je provozovat a recyklovat po ukončení jejich provozu. Kritéria pro zapojení konkrétních výrobků do programu jsou nastavena tak, že je splní pouze energeticky nejušpornější výrobky dostupné na našem trhu. Účast v programu si nelze koupit ani formou reklamy, ani sponzorstvím. Program Partnerství Zelená úsporám zajišťuje Ministerstvo životního prostředí (www.mzp.cz) a Státní fond životního prostředí ČR (www.sfzp.cz). Organizací programu bylo pověřeno SEVEN, Středisko pro efektivní využívání energie, o. p. s., (www.svn.cz).

Jarmila Krebsová,
tiskové oddělení MŽP, upraveno (red)

Zdroje světla

Žárovky a zářivky	LED žárovky:
Životnost	25 000 hodin
Velmi dobré podání barev	Ra > 80
Barva světla	teplá bílá
Všesměrová vyzařovací charakteristika	vyzařovací úhel > 180°
Patice	E14 nebo E27

Pro všechny výše uvedené parametry jsou vybraná taková kritéria, aby jednotlivé světelné zdroje poskytl nejenom dostatek světla, ale i plnou provozní spokojenost svým uživatelům. U kompaktních úsporných zářivek se jedná především o dlouhou životnost a vysoký počet spínacích cyklů, který neohroží jejich životnost. U LED žárovek zase o kvalitní funkční vlastnosti tak, aby konkrétní výrobky skutečně dostatečně kvalitně – co do množství světla – nahrazovaly obyčejné žárovky.

V oblasti zdrojů světla pro domácnosti program Partnerství Zelená úsporám pokrývá světelné zdroje, které mohou sloužit jako náhrada za obyčejné žárovky, tedy halogenové žárovky, úsporné kompaktní zářivky a LED žárovky s patiči E27 nebo E14.

NER300 – program investic do nízkouhlíkových technologií

Evropská komise vypsala 9. listopadu 2010 první výzvu k předkládání návrhů v rámci největšího světového programu investic do demonstračních projektů v oblasti nízkouhlíkových technologií a obnovitelných zdrojů energie.

Initiativa je známá pod názvem NER300 a vyčlení významnou finanční podporu nejméně na osm projektů zaměřených na technologie zachycování a ukládání uhlíku a nejméně na 34 projektů zaměřených na inovativní technologie pro obnovitelné zdroje energie.

Cílem této iniciativy je podpořit rozvoj nízkouhlíkového hospodářství v Evropě, vytvořit nová „zelená“ pracovní místa a přispět k dosažení ambiciózních cílů EU v oblasti změny klimatu. Na realizaci tohoto programu spolupracuje s Evropskou komisí také Evropská investiční banka (EIB).

Název NER300 je symbolický. Financování tohoto programu se bude provádět z prodeje 300 milionů emisních povolenek, které evropský systém pro obchodování s emisemi (EU ETS) uvolní z rezervy pro nové účastníky na trhu (New Entrants

Reserve – NER). Při současných tržních cenách emisních povolenek tato iniciativa reprezentuje hodnotu 4,5 miliardy eur, a je tak největším programem svého druhu na světě.

Celý program by měl přitáhnout investice v hodnotě více než 9 miliard eur, protože výrobní a provozní náklady projektů zaměřených na zachycování a ukládání uhlíku a na obnovitelné zdroje energie budou z NER300 financovány až do výše 50 % a zbývající polovinu finančních prostředků poskytnou investoři a členské státy. Záměrem je, aby v každém členském státě byly financovány nejméně jeden a nejvýše tři projekty. Finanční prostředky z iniciativy NER300 se mohou kombinovat i s financováním z jiných nástrojů EU, včetně strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Společnosti, které mají zájem předložit návrhy projektů, jejichž financování bude

zajištěno v rámci iniciativy NER300, musí však nabídku podat nejprve na vnitrostátní úrovni – tedy Ministerstvu životního prostředí, a to v termínu do 9. února 2011. O finálním výběru projektů se bude rozhodovat na úrovni EU prostřednictvím Evropské investiční banky a konečný termín k předložení návrhů je pro všechny členské státy stanoven na 9. května 2011.

Podrobné informace o podmínkách podání žádosti, včetně adresy pro jejich zaslání, je možné stáhnout na: <http://ec.europa.eu/clima>.

Kontaktními osobami za Českou republiku jsou pracovníci odboru změny klimatu na Ministerstvu životního prostředí Ing. Helena Hůlová na adrese: Helena.Hulova@mzp.cz a Ing. Ondřej Boreš na adrese: Ondrej.Bores@mzp.cz.

Jarmila Krebsová,
tiskové oddělení MŽP

Rostlina a živočich měsíce

Mezinárodní rok biodiverzity – „Pro pestrou přírodu, pro budoucnost“

Biotop – hory

Horské masivy zůstávaly vzhledem ke své odlehlosti velice dlouho ušetřeny výrazných exploatačních vlivů. Z těchto důvodů zde přežívaly populace nejrozmanitějších živočichů a rostlin, které byly citlivé na změny prostředí, dlouho, mnohde až do 18. století, se rovněž uchovávaly původní lesní biotopy – pralesy.

V současnosti převažují v horských oblastech kulturní porosty smrku či buku, všechny významnější pralesovité zbytky porostů jsou chráněny jako přírodní rezervace. Z velkých šelem, coby klíčového vrcholného článku potravního řetězce, se ve více pohořích vyskytuje pouze rys ostrovid, jehož populace je zřejmě na velmi mírném vzestupu. Vedle Beskyd či Šumavy, kde má tradičně nejvhodnější podmínky, se rys ostrovid objevuje v Jeseníkách nebo sporadicky Krkonoších. Stále častěji

se v našich horách setkáváme s dalším vlajkovým druhem – čápem černým – do míst s vhodnými podmínkami, zejména skalními výchozy, se vrací sokol stěhovavý. Na řadě míst se udržují početné populace jeřábka lesního, v horských smrčinách pohraničních hor se lze vzácně setkat s datlíkem tříprstým.

Jedinečné ostrovy glaciální fauny a flóry představují nejvyšší polohy Krkonoš a Hrubého Jeseníku, vysoce specifickou a mimořádně cennou a rozmanitou biotu hostí rašeliniště.

Přírodní prostředí českých hor čelí v současnosti vedle intenzivního lesního hospodaření dalším rizikům spočívajícím zejména v rozvíjejícím se cestovním ruchu, který je zaměřený na budování nových sjezdových tratí a výstavbu ubytovacích komplexů. Na mnohých místech tak dochází k fragmentaci lesních komplexů a narušení biotopů řady ohrožených druhů.

Od Beskyd po Šumavu jsou všechna hraniční pohoří, s výjimkou Rychlebských a Krušných hor, chráněna formou chráněných krajinných oblastí či národních parků s cílem aktivně pečovat o jedinečné přírodní dědictví našich hor, prezentovat je návštěvníkům a uchovat jejich bohatství dalším generacím.

Pro měsíc prosinec byly vybrány dva druhy vázané na hory – datlík tříprstý a hořec tolitovitý.

Foto Vladislav Laža

Datlík tříprstý

(*Picoides tridactylus*)

Foto Ivan Dudáček

Datlík tříprstý je tajemným ptačím druhem horských lesů. Chová se poměrně tiše a nenápadně, takže jej lze pozorovat jen náhodně. Při setkání s člověkem však nebývá plachý a při troše štěstí si jej lze prohlédnout i na poměrně malou vzdálenost. Datlík létá obloukovitě, podobně jako ostatní strakapoudi, přičemž třepetání křídel se střídá s fázemi krátkého plachtění. Také typický hlas „kik“ je podobný jiným strakapoudům, ale je nižší a měkčí, neozývá se však příliš často. Bubnování je spíše delší, zpočátku hlasitější a ke konci zrychluje.

Výskyt druhu v minulosti a v současnosti

Datlík tříprstý je typickým prvkem avifauny tajgy s rozšířením v severských jehličnatých lesích Evropy, Asie a Severní Ameriky. V Čechách pravidelně hnízdí početnější populace datlíka pouze na Šumavě a v Novohradských horách. Ojedinelá pozorování byla zaznamenána v Českém lese a po více než 100 letech byl datlík překvapivě zjištěn i v Krušných horách. Na Moravě hnízdí především v Moravskoslezských Beskydech, v Hostýnsko-vsetínských vrších a Javorníkách. Velikost populace datlíka v České republice je odhadována asi na 300–500 hnízdících párů a zdá se, že v posledních letech je poměrně stabilizovaná.

Stručný popis druhu

Jak napovídá název, datlík tříprstý se vyznačuje anatomickou zvláštností – na rozdíl od ostatních šplhavců, kteří mají čtyři prsty na nohou (dva dopředu a dva dozadu), má datlík prsty tři (dva dopředu a jeden dozadu). Dosahuje velikosti strakapouda velkého, je však nezaměnitelným šplhavcem vzhledem k bílým zádům, černým křídům a absenci jakéhokoliv červeného zbarvení. Celkově působí hodně tmavým dojmem, jen u sedícího ptáka jsou nápadná bílá záda a samec se od samice odlišuje jasně žlutým temenem hlavy.

Datlík tříprstý je stálý druh, v mimo-hnízdní době se však může zatoulávat i dosti daleko mimo svá hnízdiště. Hnízdo bývá umístěno většinou v dutině jehličnatého stromu (smrku nebo jedle), často suchého či ztrouchnivělého, a je umístěné obvykle jen několik metrů nad zemí. Hnízdí jednou ročně. Snáší 3–5 vajec, na kterých sedí 11 dní, po 22–25 dnech mláďata opouštějí hnízdo. Potravu získává převážně vydlabáváním ze ztrouchnivělé-

ho dřeva. Je výhradně živočišná a sestává především z brouků žijících ve stromech (kůrovci, tesaříci) a jejich larev, dále loví housenky, můry, tiplice i mravence. Specialitou tohoto druhu je požíráání larev lýkožrouta smrkového.

Biotopové nároky druhů

Typickým životním prostředím tohoto druhu v naší republice jsou staré horské, především jehličnaté porosty se smrkem či jedlí a smíšené porosty pralesního charakteru se suchými či jinak poškozenými stromy. Vyskytuje se především ve vyšších nadmořských výškách nad cca 900 m n. m. a vystupuje až do nejvýše položených lesních porostů s dostatkem rozpadající se dřevní hmoty. Jen výjimečně hnízdí i v hospodářských porostech nižších poloh, nezbytná je však přítomnost většího množství odumírajících a suchých stromů a jejich torz. Ve vhodných podmínkách vyšších nadmořských výšek bývá nejhojnějším datlovitým ptákem. V odumírajících kůrovcových porostech se hnízdní hustota může výrazně zvyšovat a datlík se zde řadí k jednomu z nejběžnějších ptačích druhů vůbec. Zvýšený výskyt lesnický významných druhů podkorního hmyzu v kombinaci s dostatkem odumírajících a suchých stromů má tedy na výskyt a početnost datlíka pozitivní vliv. Hlavním limitujícím faktorem jeho výskytu jsou naopak lesnické praktiky spojené s odstraňováním

VÍTE, ŽE...

... na vejcích sedí oba rodiče, společně pak obstarávají potravu mláďatům?

starých, odumírajících (s hnilobami nebo kůrovci) a mrtvých stromů, běžně u nás praktikované v hospodářských lesích.

Ohrožení a ochrana

Vzhledem ke své zranitelnosti a vzácnosti je proto datlík tříprstý plným právem chráněn jako silně ohrožený druh a stal se i předmětem ochrany ve vybraných ptačích oblastech patřících do soustavy chráněných území Natura 2000.

Foto Ivan Dudáček

Hořec tolitovitý

(*Gentiana asclepiadea*)

Hořec tolitovitý je naším nejznámějším hořcem. Popularitu mu zajistil poměrně častý výskyt v horských oblastech a také stylizovaný hořec ve znaku Krkonošského národního parku. Tvoří velké trsy, které mohou dorůst výšky až 70 cm. Koncem léta rozkvétají na koncích lodyh četné sytě modré, nápadné květy. Vzhled rostlin je natolik charakteristický, že ho jen těžko zaměníme s jinými druhy. Také naše další hořce jsou velmi dekorativní. K nejhezčím patří nachově zbarvený hořec panonský, který roste na Šumavě, a žlutě kvetoucí hořec tečkovaný, který se vzácně vyskytuje v Jeseníkách.

Výskyt druhu v minulosti a současnosti

Hořec tolitovitý je typickým horským druhem, roste v Alpách, Karpatech, na Balkáně, Kavkazu a v Turecku. U nás se s ním setkáme v Krkonoších, Jizerských horách, Moravskoslezských Beskydech a Javorníkách, druhotný výskyt má na Ještědu, v Hrubém Jeseníku i jinde. Výskyt v Krkonoších je nejsevernější izolovanou částí areálu. Hořec tolitovitý můžeme spatřit na mnoha turistických trasách a naučných stezkách, např. v Obřím dole v Krkonoších, na loukách u Rýchorské boudy nebo v Beskydech na naučných stezkách Radegast a Čertův mlýn.

Stručný popis

Hořec tolitovitý je vytrvalá rostlina, která je v průměru 20–60 cm vysoká. Z oddenku vyrůstají četné, hustě olistěné lodyhy, které mohou být přímé nebo sehnuté. Přisedlé, vstřícné listy mají kopinatý až vejčitě kopinatý tvar s výraznou, souběžnou žilnatinou. V horní části lodyhy vyrůstají v paždí listenů sytě modré, pětičetné květy zvonkovitého tvaru. Barva květů může mít i světlejší odstíny modré, vzácněji se vyskytují i bílé kvetoucí rostliny. Koruna má na vnitřní straně drobné, tmavě modré nebo fialové tečky. Hořec tolitovitý kvete plně na konci léta, v srpnu a v září, ale ve vyšších polohách dokvétá až do října. Plodem je válcovitá tobolka s drobnými zploštělými, široce křídlatými semeny.

Biotopové nároky druhu

Roste v horských smrčínách i bučinách, nejraději v okolí cest nebo na jiných světlejších místech. Doprovází také rozvolněné porosty kosodřeviny. Často ho zastihneme

v různých typech horských luk nebo v horských nivách, ale objevuje se i v alpských vřesovištích. Nemá vyhraněné nároky na stanoviště, roste na vlhčích humózních hlubších půdách i chudších mělčích půdách, obvykle s mírně kyselou reakcí.

Ohrožení a ochrana

Hořec tolitovitý patří v Červeném seznamu mezi vzácnější druhy, které vyžadují pozornost. Je chráněn vyhláškou č. 395/1992 Sb., v kategorii ohrožených druhů. Bývá někdy trhan do kytic a přesazován do zahrádek, ale jeho pěstování je poměrně náročné. Je praktičtější pěstovat běžné prodejní druhy, např. hořec Clusiův nebo různé další kultivary a křížence.

Zdroj: AOPK ČR a MŽP

Foto Miroslav Ulehla

VÍTE, ŽE...

... na světě existuje okolo 320 druhů hořců, z nichž některé jsou už tradičně pěstovány jako dekorativní a oblíbené skalničky? Některé druhy se pěstují jako léčivé rostliny, některé jsou přísadou oblíbených likérů.

Foto Miroslav Ulehla

PODĚKOVÁNÍ AUTORŮM

Ti z vás, kteří pravidelně sledují rubriku Zpravodaje věnovanou Mezinárodnímu roku biodiverzity, si jistě v každém čísle nenechali ujít zajímavé články popisující biotopy a na ně vázané rostlinné a živočišné druhy, tzv. druhy měsíce.

MŽP při přípravě těchto informačních článků a posléze také infoletáků úzce spolupracovalo s odborníky z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a s dalšími experty z celé republiky. Těmto odborníkům chceme na závěr roku srdečně poděkovat za jejich celoroční nezištnou a vysoce kvalifikovanou spolupráci, kterou přispěli k poznání biologické rozmanitosti české přírody. Děkujeme všem a těšíme se na další zajímavou spolupráci.

V příloženém seznamu naleznete jména odborníků, kteří jednotlivé rostlinné či živočišné druhy a jednotlivé biotopy v propagačních materiálech MŽP popsali. Ražení jmen je podle čísel Zpravodaje.

- **Mgr. Petr Hrouda**, Ph.D., Masarykova univerzita Brno (**hřib královský**)
- **Ing. Jaroslav Červený**, Česká zemědělská univerzita (**rys ostrovid**)
- **Bc. Radek Hejda**, AOPK ČR, oddělení sledování stavu biotopů a druhů (**střevlík Menetriesův**)

- **Mgr. Eva Holá**, AOPK ČR, oddělení sledování stavu biotopů a druhů (**rašeliník sp.**)
- **Mgr. Jan Švanyga**, AOPK ČR, oddělení záchranných programů (**Iosos**)
- **Mgr. Monika Štambergová**, AOPK ČR, oddělení sledování stavu biotopů a druhů (**rak říční**)
- **Mgr. Lukáš Viktora**, Česká společnost ornitologická (**rorys obecný**)
- **Ing. Bohumil Reš**, AOPK ČR, oddělení ochrany přírody (**lípa, jilm vaz, Oskeruše**)
- **Mgr. Tomáš Görner**, AOPK ČR, oddělení ochrany přírody (**městské prostředí**)
- **Ing. Radka Musilová**, AOPK ČR, Krajské středisko Karlovy Vary (**užovka stromová**)
- **Mgr. Vít Hrdoušek**, manažer Obnovy venkova, Strážnice (**oskeruše**)
- **RNDr. Dana Turoňová**, AOPK ČR, oddělení sledování stavu biotopů a druhů (**koukol polní, kavyl Ivanův, puchýřka křehká, hořec tolitovitý**)
- **Mgr. Eva Knižátková**, AOPK ČR, oddělení MZCH (**zemědělská krajina**)
- **Mgr. Eva Vojtěchovská**, AOPK ČR, oddělení sledování stavu biotopů a druhů (**skřivan polní**)
- **Mgr. Jiří Bělohoubek**, AOPK ČR, Krajské středisko Ústí nad Labem (**stepi**)
- **Mgr. Jan Matějů**, AOPK ČR, Krajské středisko Karlovy Vary (**sysel obecný**)

- **Bc. Radek Hejda**, AOPK ČR, oddělení sledování stavu biotopů a druhů (**modrásek očkováný**)
- **RNDr. Ivana Jongepierová**, AOPK ČR, Správa CHKO Bílé Karpaty (**louky a pastviny**)
- **Mgr. Jana Zmeškalová**, AOPK ČR, oddělení záchranných programů ohrožených druhů (**vstavač trojzubý**)
- **RNDr. Vladimír Hanzal**, AOPK ČR, oddělení sledování stavu biotopů a druhů, a **Mgr. Tomáš Bartoníčka**, Masarykova univerzita Brno (**netopýr pestrý**)
- **RNDr. Ivan Balák**, AOPK ČR, oddělení datové podpory (**jeskyně, skály**)
- **RNDr. Leoš Štefka**, AOPK ČR, Správa CHKO Moravský Kras (**kruhatka Matthioliho moravská**)
- **Mgr. Antonín Krása**, AOPK ČR, oddělení druhové ochrany (**lužní lesy**)
- **RNDr. Jiří Pykal**, AOPK ČR, Krajské středisko České Budějovice (**rybníky, potápka černokrká**)
- **Mgr. Jindřich Chlápek**, AOPK ČR, Správa CHKO Jeseníky (**hory**)
- **Ing. Stanislav Kloubec**, SCHKO Třeboňsko, AOPK ČR (**datlík tříprstý**)

Mgr. Eva Veverková, odbor vnějších vztahů MŽP, a Mgr. Libuše Vlasáková, odbor mezinárodní ochrany biodiverzity MŽP

Mezinárodní úmluva o regulaci velrybářství

Mezinárodní úmluva o regulaci velrybářství (International Convention for Regulation of Whaling, ICRW) byla uzavřena sedmnácti velrybářskými státy 2. prosince 1946 ve Washingtonu, USA. K úmluvě postupně přistoupilo dalších 71 států, včetně České republiky.

Původním zájmem signatářských států bylo chránit velryby před vyhynutím v důsledku nekontrolovaného lovu, a umožnit tak rozvoj velrybářského průmyslu. Zhruba polovina nynějších členských států (včetně některých zakládajících) však usiluje o vyhlášení trvalého moratoria na lov velryb. Smysl Úmluvy a její další směřování je předmětem sporu mezi těmito tzv. ochrannými státy a státy velrybářskými. Česká republika uznává ve své vnitrostátní i mezinárodní politice důležitost ochrany životního prostředí a přírody, která musí být zachována v dobrém stavu v zájmu budoucích generací. Proto přistoupila dne 26. 1. 2005 k této Úmluvě a připojila se k ochranným zemím.

Mezinárodní velrybářská komise

Na základě Úmluvy byla zřízena Mezinárodní velrybářská komise (International Whaling Commission, IWC), kam každý smluvní stát deleguje svého komisaře. Jejím hlavním úkolem je přijímat opatření k regulaci velrybářství a kontrolovat jejich dodržování.

Aby opatření byla podložena vědeckými závěry, byl ustaven vědecký výbor IWC sdružující přední světové vědce z oboru, kterých je zhruba dvě stě. Na jeho zasedání může delegovat své vědce každá členská země. Česká republika se zatím jednání vědeckého výboru neúčastnila. Výbor vydává každoročně zprávu o hlavních problémech v oblasti velrybářství.¹ V rámci IWC současně pracují další výbory a podvýbory, které se zabývají některými dílčími problémy – např. výbor pro ochranu velryb, podvýbor pro domorodý lov, finanční a administrativní výbor.

IWC se schází na plenárním zasedání jednou ročně, podle potřeby i častěji. Plenárnímu zasedání předchází čtrnáctidenní jednání vědeckého výboru a týdenní zasedání ostatních výborů a podvýborů. Samotné výroční zasedání trvá čtyři až pět dní a zabývá se především zprávami z jednání jednotlivých výborů a podvýborů. Po diskusi o těchto zprávách se přijímají potřebná opatření.

Harmonogram (Schedule)

Součástí Úmluvy je tzv. Harmonogram (Schedule), v němž jsou zakotvena všechna opatření k regulaci velrybářství a ochraně velryb. Změny Harmonogramu (které musí být podloženy vědeckými závěry) mohou být přijaty pouze na výročních zasedáních

Harmonogram (Schedule)

Součástí Úmluvy je tzv. Harmonogram (Schedule), v němž jsou zakotvena všechna opatření k regulaci velrybářství a ochraně velryb. Změny Harmonogramu (které musí být podloženy vědeckými závěry) mohou být přijaty pouze na výročních zasedáních

¹ Zpráva je publikována jako příloha časopisu „Journal Cetacean Research and Management“, který je možno objednat na adrese: <http://www.iwcoffice.org/publications/JCRM.htm>.

IWC, a to třičtvrtinovou většinou. Harmonogram v souladu s úmluvou upravuje ochranu a využívání zdrojů velryb tím, že určuje:

- a) chráněné a nechráněné druhy;
- b) období, kdy je lov povolen a kdy je lov zakázán;
- c) vody, ve kterých je lov povolen a ve kterých je lov zakázán, včetně označení chráněných oblastí;
- d) velikostní limity pro jednotlivé druhy;
- e) dobu, metody a intenzitu lovu velryb (včetně maximálního odchytu velryb v průběhu jednoho období);
- f) druhy a specifikace vybavení, přístrojů a nástrojů, které lze použít;
- g) metody měření;
- h) evidenci odchytu a jiné statistické a biologické záznamy.

Moratorium na komerční lov

Na výročním zasedání v roce 1982 prosadily ochránářské státy dočasné moratorium na komerční lov velryb, které vstoupilo v platnost v roce 1986 a dosud trvá. Japonsko nicméně loví pro vědecké účely, Norsko a Island pak na základě výhrady uplatněné vůči moratoriu. Oboje Úmluva umožňuje.

Skupina ochránářských států (patří k nim Austrálie, Nový Zéland, USA, většina latinskoamerických států, státy EU a další) se snaží změnit dočasné moratorium komerčního lovu na moratorium trvalé, zatímco skupina velrybářských států (především Japonsko, Island a Norsko, podporované některými africkými a karibskými státy) usiluje o jeho zrušení. Již několikrát rok probíhají obtížná jednání, která hledají možnost dohody mezi oběma tábory, pokud je taková dohoda vůbec možná.

Domorodý lov pro obživu

Úmluva garantuje některým domorodým pobřežním komunitám legální lov pro obživu. Patří k nim obyvatelstvo Aljašky, karibského ostrovního státu St. Vincent a Grenadiny, Grónska a Kamčatky. Harmonogram na základě doporučení vědeckého výboru každých pět let těmto komunitám přesně stanovuje druhy a kvóty velryb, které smějí ročně ulovit. Maso ulovených velryb je určeno výhradně pro místní spotřebu a nesmí se s ním mezinárodně obchodovat.

Chráněné oblasti

První rezervace pro velryby byla zřízena v roce 1938 jižně od 40 ° j. š. mezi 70. a 160. poledníkem. Zákaz lovu v této oblasti trval i po založení IWC, a to až do roku 1955, kdy byl komerční lov povolen, aby se snížil tlak na lov v ostatních částech antarktických vod.

Indickooceánskou rezervaci pro velryby (Indian Ocean Sanctuary) sahající jižně od 55 ° j. š. zřídila IWC v roce 1979 původně na deset let. Od té doby bylo její trvání již dvakrát prodlouženo.

V roce 1994 bylo na zasedání IWC schváleno zřízení **Jihooceánské rezervace** pro velryby (Southern Ocean Sanctuary), jejíž hranice probíhá podél 40 ° j. š. V Indickém oceánu navazuje na hranici Indickooceánské rezervace. Jižně od jihoamerického kontinentu a v navazující části Tichého oceánu probíhá hranice podél 60 ° j. š., dále na západ podél 40 ° j. š. Obě rezervace zabírají dohromady jednu třetinu světového oceánu.

Ochránářské státy Jižní Ameriky spolu s ochránářskými státy Afriky se snaží několik let o ustavení Jihoatlantické rezervace, která by navázala na jihooceánskou rezervaci v jižním Atlantiku. Zatím ale nezískaly pro svůj návrh potřebnou třičtvrtinovou většinu pléna IWC.

Další informace

- Sekretariát Mezinárodní velrybářské komise: <http://www.iwcoffice.org>
- Smluvní strany Mezinárodní velrybářské komise: <http://www.iwcoffice.org/commission/members.htm>
- Text úmluvy anglicky: <http://www.iwcoffice.org/commission/convention.htm#convention>
- Text úmluvy česky: 8/2007, 7/2007 a 15/2008 Sb. mezinárodních smluv

*RNDr. Pavla Hýčová,
komisařka IWC za Českou republiku,
Ministerstvo životního prostředí,
foto archiv Sekretariátu IWC*

▲ Hranice Jihooceánské a Indickooceánské rezervace pro velryby.

OneGeology-Europe

V Paříži byl v říjnu před Evropskou komisí úspěšně obhájen dvouletý celoevropský projekt OneGeology-Europe. Jeho cílem je zpřístupnit geologická prostorová data celé Evropy. Na rozsáhlém projektu se podílela rovněž Česká geologická služba.

Geologie Evropy bez hranic

Výsledkem projektu OneGeology-Europe je historicky první internetový portál, který v mnoha evropských jazycích zpřístupňuje geologická data Evropy on-line, a to ve formě digitální harmonizované geologické mapy Evropy v měřítku 1 : 1 milionu. Projekt OneGeology-Europe tak přináší výrazný pokrok v prevenci přírodních katastrof, ve zkoumání zdrojů surovin a v hodnocení rizik ovlivňujících lidské zdraví, a to v celoevropském měřítku.

Portál OneGeology-Europe poskytuje ucelený přehled podloží celé Evropy, což nejen pozvedává možnosti územního plánování na evropskou úroveň, ale také umožňuje všem občanům seznámit se s geologií území svého, ale i ostatních evropských národů.

Projekt OneGeology-Europe byl zahájen v roce 2008 a je spolufinancován Evropskou komisí částkou ve výši 2,6 milionů euro. Díky projektu byl vytvořen systém, který každému zájemci umožňuje volný přístup ke geologickým datům celé Evropy. Tento fakt mohl být realizován díky licenční dohodě mezi 21 zúčastněnými státy.

Česká účast

Česká geologická služba (ČGS) se aktivně podílela na řešení téměř všech částí projektu a pod vedením dr. R. Tomase zodpovídala za vytvoření multilingválního metadatového katalogu národních geologických i aplikovaných mapových vrstev všech měřítek v souladu se schválenými pravidly pro tvorbu metadat a souvisejících katalogových služeb INSPIRE (metadatový katalog přístupný z <http://one.geology.cz/>).

ČGS (vytvoření metadatového katalogu) se společně s francouzskou geologickou službou – BRGM (vývoj portálu) smluvně zavázaly minimálně po dobu dvou let provozovat tento systém pod patronací Euro-GeoSurveys.

Harmonizace a propojení vědeckých údajů

Velkou výzvou, kterou projekt také

▲ Robert Tomas z České geologické služby, člen vedení projektu a zároveň EC-JRC koordinátor tvorby datových specifikací pro geologii v rámci INSPIRE.

musel řešit, byla harmonizace desítek vědeckých údajů z různých států Evropy a jejich propojení do jednotného operačního jazyka. Všechna data jsou interoperabilní, což znamená, že uživatelé, ať jsou kdekoli a používají jakýkoliv operační systém, mohou tato digitální geologická data sdílet a používat. Pouhým kliknutím myši je tedy možno odkudkoliv získat geologické informace o dané oblasti ve více než 12 jazycích. Prakticky to znamená odstranění velkých bariér, které dříve přístup ke geologickým informacím téměř znemožňovaly.

Technologické i sémantické řešení projektu bylo od počátku koncipováno jako skutečný test proveditelnosti závazných předpisů schválených či připravovaných v rámci budování evropské prostorové informační infrastruktury (INSPIRE) pro oblast geologie.

„Projekt nám potvrdil, že namísto časově i finančně náročné skutečné harmonizace vědeckých informací shromažďovaných v případě geologie několik desetiletí, je cesta interoperability dat – propojování národních databázových struktur na cent-

rální model (GeoSciML) dat – proveditelná a vysoce perspektivní,“ říká Robert Tomas z České geologické služby, člen vedení projektu a zároveň EC-JRC koordinátor tvorby datových specifikací pro geologii v rámci INSPIRE.

Mapy a data pro každého

Nyní může celá řada uživatelů z různých oblastí, jako například zástupci těžebního průmyslu, pojišťoven, stavebního inženýrství či různých státních institucí, využívat data o horninovém podloží týkající se celého kontinentu. Projekt také vytvořil způsob, jak zobrazit on-line mapy v nejvyšším národním rozlišení (50 metrů).

„Geologie ani horninové podloží nerespektují politické hranice vymezené člověkem,“ říká koordinátor projektu Ian Jackson, „stejně jako je nerespektují environmentální problémy či přírodní zdroje. V důsledku našeho měnícího se klimatu vzrůstá také potřeba dostupnosti snadno dosažitelných a ucelených informací o životním prostředí pro všechny obyvatele Evropy, kteří o ně mají zájem nebo je potřebují.“

European Environment Agency (Evropská agentura pro životní prostředí) bude první institucí využívající úžasných možností, které projekt OneGeology-Europe přináší. Agentura bude mít přístup k dostupným celoevropským řešením takových problémů, jako jsou záplavy, ochrana nalezišť, pobřežní eroze či znečišťování.

Využít portál OneGeology-Europe mohou samozřejmě i všichni, kdo se chtějí dozvědět více o tom, co je přímo pod našima nohama. Je nasnadě, že tyto informace jsou klíčovými např. při předpovědích a zmírňování dopadů přírodních rizik, jako jsou sesuvy půdy, zemětřesení a záplavy či při hodnocení kvality přírodních zdrojů.

Dostupnost dat v celoevropském měřítku vytváří jakýsi odrazový můstek pro technologický pokrok, který geologii umožňuje překračovat nikoliv jen hranice územní, ale také hranice technologické – informace mohou být přístupné dokonce přes mobilní telefon.

Projektový tým také vydal bohatě ilustrovanou knihu s názvem One Europe One Geology, v níž lze kromě popisu projektu

nalézt informace o používání geologických znalostí v rámci celé Evropy.

O projektu

Projekt OneGeology-Europe je financován v rámci programu Evropské komise eContentplus programme for 2008 – Best Practice Networks: Geographic information. Cílem tohoto programu je, aby byla digitální data týkající se Evropy snadno přístupná, použitelná a aby podporovala vytváření a šíření informací o všech oblastech veřejného zájmu na mezinárodní úrovni. Tento program má takový prostor otevírat.

Na projektu OneGeology-Europe spolupracovalo 28 partnerů z 21 evropských zemí – 20 národních geologických služeb, 7 uživatelů geologických informací a 1 partnerská organizace, která se specializuje na oblast právních aspektů geologických dat.

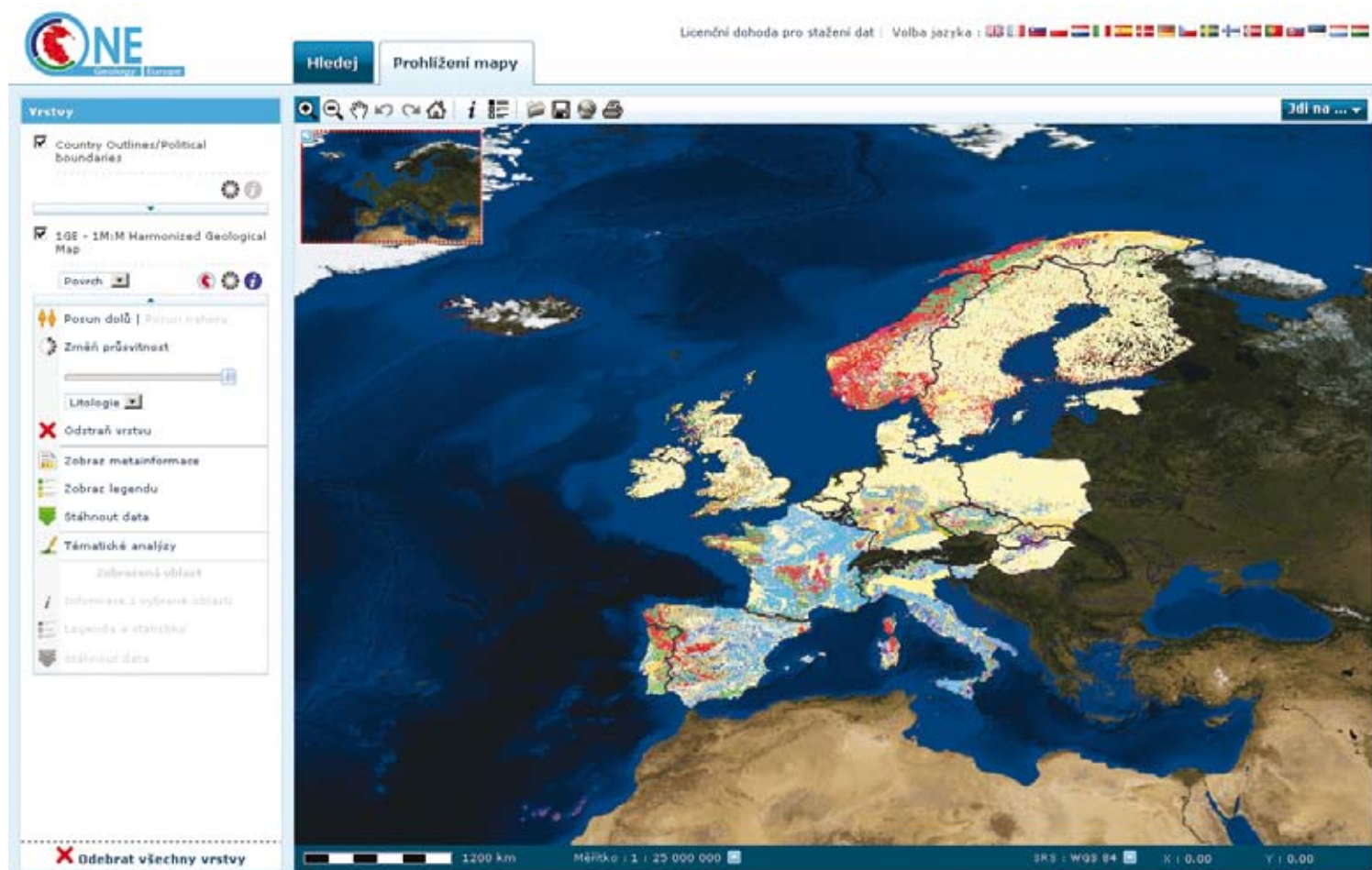
Jedním z hlavních cílů projektu OneGeology-Europe bylo otestovat a podpořit implementaci nové evropské direktivy INSPIRE, která nabyla účinnosti v květnu 2009. Tato direktiva požaduje, aby každý členský stát zpřístupnil a sdílel prostoro-

vá data veřejného sektoru s cílem zajistit lepší výkon správy a různých opatření v celé Evropě.

Pařížské oponentuře projektu OneGeology-Europe před Evropskou komisí, která proběhla 28. října 2010, předcházela závěrečný seminář pro více než 80 hostů z celého světa, na kterém projektový tým prezentoval jak celkové výsledky projektu, tak i dílčí úspěchy jednotlivých podprojektů (workpackages).

Více informací najdete na webových stránkách projektu OneGeology-Europe (<http://onegeology-europe.eu/>), prostřednictvím geoportálu OneGeology-Europe (<http://onegeology-europe.brgm.fr/geoportal/>) nebo v trojjazyčné knize One Europe One Geology, která kromě informací o projektu představuje vybrané příklady použití geologických informací ve společnosti (http://www.onegeology.org/docs/Oneeurope_Onegeology_eBook/index.html).

*Klára Jančová,
Česká geologická služba,
foto archiv ČGS*

▲ Náhled obrazovky geoportálu OneGeology-Europe, který poskytuje ucelený přehled podloží celé Evropy s doplňujícími informacemi v několika evropských jazycích (<http://onegeology-europe.brgm.fr/geoportal/>).

Regulační řády pro smogové situace

Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) ukončila náročná jednání s podniky o regulačních řádech. Za nedodržení regulačních opatření mohou dostat podniky až dvoumilionovou pokutu.

Moravskoslezský kraj

Ke 30. 6. 2010 byly do Krajského regulačního řádu Moravskoslezského kraje, který podle zákona o ochraně ovzduší vydal Krajský úřad MSK, zařazeny další provozovny a do 60 dnů měly ČIŽP předložit regulační řády. Všechny podniky v této lhůtě, tedy do 13. 9. 2010 předložily na ČIŽP OI Ostrava svůj návrh regulačních řádů a inspekce zahájila vyjednávání za účelem dalšího prohloubení opatření u stávajících i nově zařazených podniků, jejich další upřesnění a konkretizaci. V současné době jsou regulační řády dojednány a jednotlivá rozhodnutí o jejich schválení nabývají postupně právní moci.

Provozovny tak již musejí tato opatření dodržovat v době trvání signálu REGULACE. Inspekce následnými kontrolami bude tento stav prověřovat. Při zjištění nedostatků či nedodržování opatření hrozí podnikům pokuta až do výše 2 mil. korun.

V Krajském regulačním řádu byly vyjmenovány k regulaci následující provozovny.

Při vyhlášení signálu regulace pro suspendované částice PM10: Evraz Vítkovice Steel, a. s., OKK Koksovny, a. s. – Koksovna Svoboda, OKK Koksovny, a. s., – Koksovna Jan Šverma, ŽDB Group, a. s. – Ocelárna, ŽDB Group, a. s. – Topenářská technika Viadrus, Třinecké železářny, a. s. – Koksochemická výroba, Třinecké železářny, a. s. – Ocelářská výroba, ArcelorMittal Ostrava, a. s. – závod 10 – koksovna, ArcelorMittal Ostrava, a. s. – závod 13 – ocelárna. Výše uvedené provozovny se tak zařadily k dalším zdrojům vyjmenovaným v tzv. Ústředním regulačním řádu.

Místní regulační řády

V současné době by měly příslušné obecní a městské úřady vydat místní regulační řády, ve kterých upraví vyhlásování a odvolávání signálu regulace na svém území v případě možnosti či vzniku smogové situace, omezí či zastaví provoz dalších stacionárních a mobilních zdrojů znečišťování ve své územní působnosti. Po vydání těchto místních regulačních řádů ČIŽP poskytuje obecním úřadům odborný servis při tvorbě těchto místních regulačních řádů. Následně

bude posuzovat, schvalovat a kontrolovat regulační opatření u stacionárních zdrojů vyjmenovaných v těchto místních řádech.

Další podniky

Inspekce bude tedy schvalovat ve správním řízení další podnikové regulační řády a následně také u těchto provozoven vybraných obcemi provádět kontrolní činnost jejich dodržování v období s vyhlášeným signálem REGULACE. ČIŽP předpokládá, že těchto dalších provozoven bude 10–20, což také závisí na rozhodnutí obcí v regionu. V současnosti je při překročení zvláštních imisních limitů pro PM10 vyjmenováno 8 provozů v Ústředním regulačním řádu (vyhl. č. 373/2009 Sb.) a 9 provozů v Krajském regulačním řádu (z 30. 6. 2010).

Význam regulačních opatření

Regulací na vyjmenovaných zdrojích bude zejména snížena rychlost nárůstu úrovně znečištění ovzduší v oblasti zasažené inverzí. Bohužel provoz dalších neregulovaných emitentů (např. také domácnosti nebo doprava) dále produkuje emise do přízemní vrstvy. K výrazné změně nepříznivé imisní situace tedy dojde až v době, kdy se zlepší rozptylové podmínky v důsledku výraznější změny meteorologické situace v postižené oblasti.

Jak se mají lidé chovat?

Za účelem omezování a předcházení znečišťování ovzduší by měli všichni občané vždy dodržovat obecné povinnosti dané zákonem o ovzduší. V období zimních inverzí, kdy dochází k častému výskytu smogových situací, pak musí být všechny zákonem stanovené povinnosti dodržovány o to striktněji.

Přestože je v průmyslové oblasti Moravskoslezského kraje již více jak 10 let velmi hustá síť plošné plynofikace, tak občané i v době smogových situací dále preferují spalování tuhých paliv a jejich plynové kotle zůstávají vypnuté, protože je používají pouze ke krátkodobému přitápění v jarním a podzimním období, kdy však nejsou tak špatné rozptylové podmínky. Velmi rozšířené v podzimním období je spalování shrabané trávy a listí. Většinou se tyto hromady

zapálí v podvečer, aby hustý kouř nebyl vidět. Bohužel, opět se jedná o významný a velmi nebezpečný zdroj emisí, který produkuje karcinogenní látky do přízemní vrstvy, a to v době těch nejhorších rozptylových podmínek. Právě zde by měly aktivně zasahovat obecní úřady a obdobné případy samy v době zhoršených rozptylových podmínek vyhledávat a příslušně řešit.

Dalším rozšířeným nešvarem je to, že v kotlích na tuhá paliva občané spalují jiné druhy paliv než ty, pro které byl kotel konstruován, čímž také výrazně zvyšují vypouštěné emise a také jejich nebezpečnost pro nejbližší okolí. Kotel, který je projektován na kvalitní černé uhlí, nikdy nemůže ekologicky a efektivně spalovat dřevo nebo hnědé uhlí.

Samotní občané mohou tedy přispět, pokud mají tu možnost a vlastní dva druhy kotlů, že ukončí topení tuhými palivy a přejdou na spalování zemního plynu. Dále mohou místo cesty osobním automobilem zvolit hromadnou dopravu autobusem nebo vlakem. Místo spalování shrabků ze zahrady je mohou odvézt do nejbližšího sběrného dvora, který zabezpečí jejich další ekologické využití – výroba kompostu, výroba bioplynu apod.

Z dlouhodobého hlediska je velmi výhodné snižování potřeby tepla zateplováním budov a výměnou oken, na což mohou dnes využít výhodné dotace od MŽP.

Pokud si lidé chtějí chránit své zdraví, v době zhoršených rozptylových podmínek by měli vyloučit jakékoliv sportovní aktivity a tělesnou námahu ve venkovním prostředí. Měli by pouze krátkodobě větrat a neznečišťovat si domácí prostředí ještě více např. kouřením. Hygienici také doporučují zvýšený přísun vitamínů a antioxidantů obsažených v ovoci a zelenině.

Již delší dobu je připravován zcela nový zákon o ochraně ovzduší, který zavede řadu nových prvků, které posílí dlouhodobé snižování emisí u všech stacionárních zdrojů v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší, a to včetně lokálních topenišť v rodinných domech.

*Ivana Awwadová, mluvčí ČIŽP,
ve spolupráci s OI ČIŽP v Ostravě*

Stromem roku 2010 je Hromův dub

Devátý ročník oblíbené celostátní ankety Strom roku zná svého vítěze. Nejsympatičtějším stromem v roce 2010 se stal Hromův dub v Olomouckém kraji, druhé místo obsadila Zlatá lípa z Moravskoslezského kraje, na třetí příčce se umístil Lomnický buk z Jihomoravského kraje.

Hromův dub

Poslední týden hlasování pořadím pořádně zamíchal. „Převážná většina vyplněných archů k nám dorazila až v posledním týdnu hlasování. Celkový počet hlasů se pak každoročně navýší až ke čtyřiceti tisícům. Na letošním počtu hlasů má ale lví podíl pan Košík, který prakticky sám získal pro svůj Hromův dub dvanáct tisíc hlasů,“ uvádí koordinátorka ankety Hana Rambousková.

Hromův dub je poslední vzpomínkou na souvislou výsadbu dubů, které zpevňovaly hráze již zaniklého Velkého rybníka založeného v roce 1577. Dub roste v prostoru zvaném Strážná bouda, kde původně stálo obydlí baštyře. Strom je žijícím svědkem odporu selského lidu, který protestoval proti násilnému zrušení dosavadních pastvin, i pamětníkem dalších dějinných událostí okolních vesnic. Občanské sdružení Senior activity se chystá z Hromova dubu opět vytvořit cíl turistických vycházek. V únoru 1945 poblíž dubu seskočilo devět amerických letců ze zasaženého letadla Liberator. Na místě je zajal německý wehrmacht a o jejich osudu není více známo.

Strom také postupuje do mezinárodního kola ankety Evropský strom roku, které se uskuteční v únoru a březnu příštího roku.

Každý hlas zasadil strom

Hlasování v anketě Strom roku je zaplacené a jeho výžitek směřuje do veřejné sbírky určené na výsadbu stromů. „Každý, kdo v anketě některý ze stromů podpořil, tedy obrazně řečeno zasadil další strom,“ vysvětlila Rambousková. „V letošním ročníku se podařilo vybrat plných 140 tisíc korun, které budou rozděleny mezi žadatele o grant na jarní výsadbu stromů,“ doplnila. Každoročně tak díky anketě vyrostou desítky nových alejí nebo stovky stromů v areálech škol a obecních parcích.

Vítězný strom získává titul Strom roku 2010 a bezplatné ošetření od společnosti Prostrom Bohemia. Nadace Partnerství vítěze vyhlásila 20. října u příležitosti oslav Dne stromů. Slavnostní večer byl součástí několikadenního festivalu nazvaného Pod jednou korunou aneb Brněnský týden pro

▲ Hromův dub v Olomouckém kraji.

stromy, který se uskutečnil pod záštitou hejtmána Jihomoravského kraje v Brně 20. až 24. října. Účastníci si mohli užít divadelní představení, krátké etudy a tvůrčí dílny pro děti s tematikou stromů.

Ochrana biodiverzity

Anketu Strom roku a Evropský strom roku pořádá Nadace Partnerství za finanční podpory Státního fondu životního prostředí ČR a Ministerstva životního prostředí. V roce 2010 se anketa svými aktivitami snažila upozornit na mezinárodní rok biodiverzity a potřebu ochrany pestrosti rostlinných a živočišných druhů.

Nadace Partnerství pomáhá prostřednictvím výsadeb stromů a péče o krajinu a veřejná prostranství nevládními organizacím, obcím a dalším partnerům vytvářet zdravé a příjemné prostředí pro každodenní život. Ročně zapojuje do péče o zeleň

desetitisíce lidí prostřednictvím veřejné sbírky, hlasování v anketě Strom roku nebo přímou účastí při výsadbách.

Jedním z nejvýznamnějších globálních problémů současnosti je ubývání biodiverzity, tedy rozmanitosti živých organismů. Z tohoto důvodu se stal rok 2010 Mezinárodním rokem biologické rozmanitosti a v řadě států probíhá k tomuto tématu osvětová kampaň. Příroda České republiky je charakteristická svou vysokou druhovou i krajinnou rozmanitostí, přesto mnoho druhů živočichů a rostlin patří mezi kriticky nebo silně ohrožené. Nadace Partnerství se k šíření myšlenky ochrany rozmanitosti přírody přidala svými letošními aktivitami.

Více informací o anketě Strom roku na www.stromzivota.cz/anketa.

Adéla Badáňová, Nadace Partnerství
foto Petr Francán

VÝSLEDKY ANKETY STROM ROKU 2010

1.	Hromův dub, Olomoucký kraj	12 329 hlasů
2.	Zlatá lípa, Moravskoslezský kraj	7 415 hlasů
3.	Lomnický buk, Jihomoravský kraj	6 879 hlasů
4.	Měchnovský dub, Středočeský kraj	5 002 hlasů
5.	Borovice v Duchcově, Ústecký kraj	3 236 hlasů
6.	Velký javor, kraj Vysočina	2 189 hlasů
7.	Dub od Jeřábků, Pardubický kraj	1 255 hlasů
8.	Školní platan, Jihomoravský kraj	621 hlasů
9.	Běstvinská jabloň, Královehradecký kraj	616 hlasů
10.	Jasan u Starého Bydžova, Královehradecký kraj	535 hlasů
11.	Prachatický jilm, Jihočeský kraj	455 hlasů
12.	Práslavický dub, Liberecký kraj	28 hlasů

Koordinátorka ankety Strom roku Hana Rambousková a navrhovatel vítězného stromu předseda občanského sdružení Senior-activity Jiří Košík. ▲

▲ Zlatá lípa, Moravskoslezský kraj.

EVROPSKÝ STROM ROKU

Anketa Strom roku o nejsympatičtější strom v České republice má již dlouholetou tradici. Od roku 2010 se tato tradice s podporou Nadace Partnerství zakládá i v dalších zemích Evropy. Organizace v zemích od Rumunska po Francii se připojují k této celoevropské iniciativě a hledají stromy se silnými příběhy. V roce 2011 se uskuteční první ročník mezinárodní ankety Evropský strom roku, do kterého se kromě ČR zapojí také Slovensko, Maďarsko, Rumunsko a Bulharsko. Podpořit Hromův dub budete moci od 1. února do 6. března prostřednictvím hlasování na internetu. Více informací naleznete na www.treeoftheyear.org.

Slovensko – Nadácia Ekopolis

Partnerská organizace Nadácia Ekopolis pořádá anketu Strom roku již několik let. Letošním vítězem se stal jeden z nejstarších dubů v Evropě, osm set padesát let starý dub z obce Dubinné v okrese Bardějov.

Bulharsko – Bulgarian Environmental Partnership

Již na začátku prosince budou Bulhaři znát jméno prvního nejsympatičtějšího stromu.

Maďarsko – Hungarian Environmental Partnership Foundation

Maďarským Stromem roku se v letošním roce stal pět set let starý platan.

▲ Školní platan, Jihomoravský kraj.

Rumunsko – Romanian Environmental Partnership Foundation
V Rumunsku se potýkají s problémem odlesňování krajiny (často i nelegálním). Na význam, který mají stromy a lesy v každodenním životě, snad pomůže upozornit i anketa. Vítězem prvního ročníku je pět set let stará lípa ve vesnici Lelicieni v centrální části země.

V příštím roce se první kola ankety Strom roku uskuteční také v Irsku, Polsku, Francii a Španělsku. Můžeme tedy očekávat, že se Evropský strom roku rozšíří o další země.

Nagoja – milník v globální ochraně biodiverzity

Téměř 8000 delegátů reprezentujících 193 smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD), vlády, národní parlamenty, města a obce, mezinárodní a nevládní organizace a instituce, orgány OSN i akademickou sféru se sešlo 18. – 29. října 2010 v japonské Nagoji na zasedání konference smluvních stran CBD, aby rozhodlo, kam bude směřovat ochrana biologické rozmanitosti v následujících deseti letech.

Za účasti představitelů na vysoké úrovni konference přijala několik klíčových dokumentů: nový Strategický plán CBD na období 2011–2020, strategii mobilizace finančních zdrojů na podporu činnosti CBD, novou mezinárodní smlouvu o využívání genetických zdrojů a mnoho dalších rozhodnutí týkajících se různých aspektů biologické rozmanitosti. Výsledky konference jsou označovány za historický úspěch a jeden z milníků mezinárodních debat o otázkách globální ochrany biodiverzity a jejího udržitelného využívání.

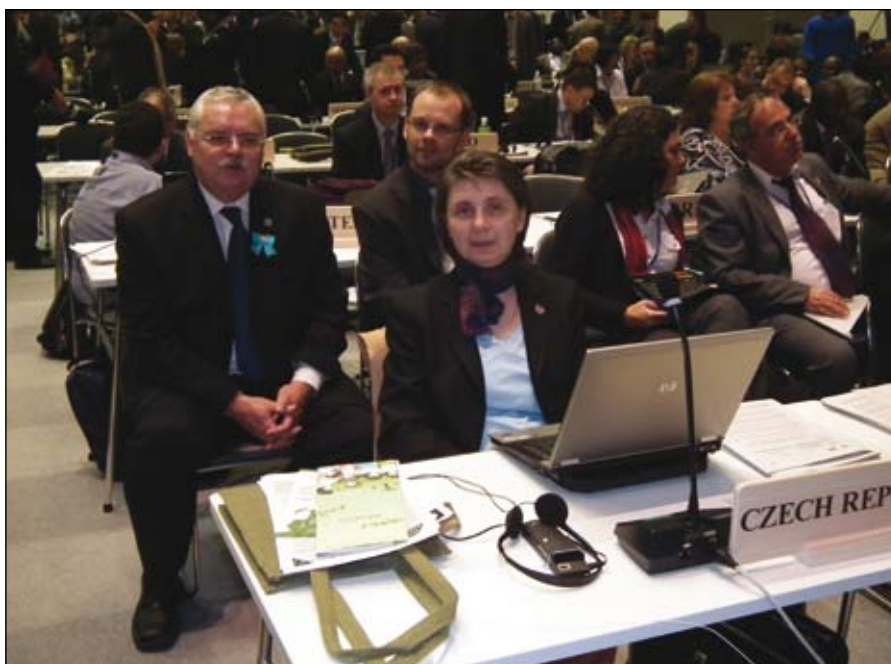
Delegaci České republiky na jednání vedla první náměstkyně ministra životního prostředí Rut Bízková.

Průkopnický strategický plán chce řešit příčiny

Úmluva o biologické rozmanitosti se bude v následujících deseti letech řídit nově schváleným Strategickým plánem, který má pomoci řešit zejména hlavní příčiny úbytku biologické rozmanitosti, podpořit její využívání udržitelným způsobem a zajistit lepší podmínky pro budování finančních i lidských kapacit.

Strategický plán obsahuje celkem dvacet cílů, které se týkají nejen tradičních témat, jako jsou chráněná území, ekosystémy, přírodní biotopy a ohrožené druhy, ale stanovuje také závazky v oblastech, jako jsou zemědělství, lesnictví, rybářství, územní plánování, udržitelná výroba a spotřeba či systém národního účetnictví.

Na první pohled se zdá být počet strategických cílů velmi vysoký a jejich zaměření příliš široké. Obsah Strategického plánu byl však tímto způsobem vyjednáán a přijat zcela záměrně. Bez začlenění hodnot biologické rozmanitosti do všech relevantních oborů lidské činnosti totiž nelze dosáhnout efektivního zlepšení jejího stavu. Strategický plán jinými slovy říká, že je mnohem účinnější zaměřit se na řešení příčin úbytku biodiverzity než pouze na zmírňování důsledků lidské činnosti,

kteřá má v mnoha případech na životní prostředí negativní až devastující vliv. Z tohoto hlediska je celková koncepce Strategického plánu velmi moderní a průkopnická, zejména pokud si uvědomíme, že byl přijat představiteli 193 států světa.

Co to znamená konkrétně?

Konkrétně se vlády zavázaly, že např. do roku 2020 zvýší povědomí veřejnosti o hodnotách biologické rozmanitosti; začlení hodnotu biodiverzity do relevantních strategií a plánovacích procesů; odstraní dotace a podpůrné mechanismy, které působí na biodiverzitu negativně; budou podporovat implementaci plánů pro udržitelnou výrobu a spotřebu; sníží míru úbytku všech přírodních stanovišť včetně lesů o polovinu a významně sníží míru degradace a fragmentace přírodního prostředí; zvýší rozlohu suchozemských chráněných území na 17 % a mořských a pobřežních chráněných území na 10 %; zajistí opatření proti negativnímu vlivu nepůvodních invazních druhů; zajistí obnovu alespoň 15 % území, které je

z hlediska životního prostředí degradované; a řadě dalších cílů.

Protokol o přístupu ke genetickým zdrojům

Mezi klíčové úspěchy konference patří přijetí nové mezinárodní smlouvy o přístupu ke genetickým zdrojům a sdílení přínosů z jejich využívání. Tento nový právně závazný akt, o kterém se vedly diskuse bezmála dvanáct let, dostal jméno Nagojský protokol. Japonsko považuje tento protokol za jednu z nejvýznamnějších dohod v oblasti životního prostředí od podpisu Kjótského protokolu v roce 1997.

Tato nová mezinárodní smlouva upravuje vztahy mezi tzv. poskytovateli genetických zdrojů a jejich uživateli, a v podstatě tak reguluje podmínky pro přenos genetických zdrojů mezi státy. Genetické zdroje, které definuje CBD jako přírodní materiál, který obsahuje funkční jednotky dědičnosti a má z hlediska využití nějakou hodnotu, jsou v současnosti stále vyhledávaným zdrojem aktivních látek a substancí pro řadu průmyslových oborů, jako jsou

farmacie, potravinářství, kosmetika a jiné. Protokol bude otevřen k podpisu v příštím roce a jeho vstup v platnost se předpokládá nejpozději v roce 2015.

Nešlo vše tak hladce

Co se týče samotného průběhu konference, nešlo vše tak hladce. Do poslední chvíle nebylo jasné, zdali budou přijaty vůbec nějaké klíčové dokumenty a zdali nebude ohrožen budoucí vývoj a směřování samotné Úmluvy o biologické rozmanitosti. Řada států trvala neústupně na svých pozicích při vyjednávání Protokolu nebo Strategického plánu do doby, než docházelo postupně k průlomům v jednáních například o rozpočtu nebo finanční strategii na následující dva roky.

Úspěšné zakončení konference je nemalou měrou zásluhou pořadatelského Japonska, které v úvodu zasedání převzalo dvouleté předsednictví konference smluvních stran od Německa. Japonské předsednictví předložilo v závěrečných fázích zasedání konečné kompromisní znění u několika textů, a dosáhlo tak úspěšného schválení všech rozhodujících dokumentů. Prezident konference Ryu Matsumoto, ministr životního prostředí Japonska, ukončil zasedání slovy: „Závěr tohoto jednání je výsledkem tvrdé práce, ochoty dohodnout se na kompromisech a společného zájmu o budoucí osud této planety.“

Navrácena kredibilita mezinárodním vyjednáváním

Kromě jednání o samotné biologické rozmanitosti probíhala na konferenci celá řada dalších akcí. Na 200 zástupců měst a obcí např. přijalo Akční plán pro města a biodiverzitu, 122 zástupců národních parlamentů a představitelů 34 donorských agentur a organizací přijali deklarace na podporu naplňování nového Strategického plánu CBD a zahrnutí jejích cílů do svých programů.

Zdárný průběh konference k biodiverzitě je rovněž oceňován v návaznosti na neúspěšné jednání konference ke klimatickým změnám v loňském roce v Kodani, které vedlo k pochybnostem uzavírat zásadní mezinárodní smlouvy v rámci tak širokého spektra velmi různých zemí světa. Úspěch z Nagoji fakticky vrátil kredibilitu mezinárodním jednáním k zásadním globálním otázkám, jako jsou ochrana biodiverzity, klimatické změny apod.

JUDr. Jiří Hlaváček, ředitel odboru mnohostranných vztahů MŽP,
Mgr. Helena Kostínková, odbor mnohostranných vztahů MŽP,
Ing. Vlastimil Zedek, odbor mezinárodní ochrany biodiverzity MŽP
Foto RNDr. Jan Plesník

ZÁKLADNÍ INFORMACE O ÚMLUVĚ O BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI (CBD)

CBD se řadí k nejvýznamnějším mezinárodním smlouvám v oblasti životního prostředí a je vedle Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci jednou ze tří tzv. Rio úmluv. CBD byla poprvé vystavena k podpisu na Konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji (UNCED) dne 5. června 1992 v Rio de Janeiro a Česká republika ji podepsala již 4. června 1993. Úmluva vstoupila v platnost 29. prosince 1993, nyní má 193 smluvních stran. Pro ČR vstoupila v platnost 3. března 1994 (viz sbírka zákonů č. 134/1999 Sb.). Plněním Úmluvy o biologické rozmanitosti jsou pověřena Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství.

CBD usiluje o zachování rozmanitosti života na všech úrovních integrující různorodost genetických zdrojů, druhů a ekosystémů a zaměřuje se na tři cíle – ochranu biologické rozmanitosti, udržitelné využívání jejích složek a spravedlivé a rovnocenné rozdělování přínosů, plynoucích z využívání genetických zdrojů. Biologická rozmanitost je základem pro fungování ekosystémů a tzv. ekosystémových služeb, které lidská společnost odpradávná využívá a na kterých je plně závislá. Mezi tyto služby se řadí schopnost ekosystémů produkovat jedny ze základních surovin, jako jsou např. dřevo, potraviny a léčiva, nebo jejich schopnost filtrovat vodu, vytvářet úrodnou půdu nebo ovlivňovat lokální klimatické podmínky.

K naplňování těchto cílů mají smluvními stranám napomoci jednotlivé tematické programy zaměřené na hlavní typy ekosystémů (např. lesní, zemědělská biodiverzita, biodiverzita vnitrozemských vodních ekosystémů, biodiverzita moří, horských ekosystémů, ostrovů apod.) a průřezové činnosti týkající se otázek, které prostupují všemi tematickými programy (např. ekosystémový přístup, invazní vetřelecké druhy, motivační opatření, ekologická výchova a informování veřejnosti, biodiverzita ve vztahu ke klimatickým změnám, chráněná území, udržitelné využívání a turismus, přístup ke genetickým zdrojům a spravedlivé a rovnocenné rozdělování přínosů plynoucích z jejich využívání). Smluvní strany pak k zajištění naplňování cílů CBD na národní úrovni vytváří národní strategie, politiky, akční plány a programy pro ochranu a udržitelné využívání biodiverzity.

Více informací lze najít na: www.cbd.int, www.unep.org.

Jak prosazovat právo ochrany životního prostředí

V letošním roce realizovala Česká republika společný projekt států Víšegrádské čtyřky (V4) s partnerskými organizacemi ve Spojených státech amerických umožňující vzájemnou výměnu zkušeností mezi inspektory v oblasti životního prostředí.

Seminář ve Washingtonu a v Praze

Projekt pod názvem *Exchange of experience and information on compliance and enforcement – EU and US approach* byl odsouhlasen na konferenci ministrů pro životní prostředí V4, tedy Slovenska, Polska, Maďarska a České republiky, v Krakově v červnu 2009 a jeho realizací byla, tehdejším ministrem životního prostředí Ladislavem Mikem, pověřena Česká inspekce životního prostředí.

Projekt byl finančně podpořen stejným dílem státy V4 a proběhl pod záštitou sítě International Network for Environmental Compliance and Enforcement (INECE). Hlavním americkým partnerem projektu je United States Environmental Protection Agency (EPA).

Záměrem projektu je předávání informací a zkušeností mezi experty inspekčních

orgánů V4 a US EPA při prosazování práva ochrany životního prostředí.

V rámci tohoto společného projektu zorganizovala Česká inspekce životního prostředí seminář, jehož první část proběhla v září 2010 ve Washingtonu, D.C., a druhá v říjnu 2010 v Praze.

Semináře se zúčastnili inspektori životního prostředí zemí V4 a USA. Účastníci byli rozděleni do dvou podskupin, přičemž technická skupina byla zaměřena na problematiku ekologických zátěží a „zelená“ skupina diskutovala střety lesního hospodářství s požadavky ochrany přírody. V rámci semináře proběhla výměna zkušeností při prosazování práva v uvedených oblastech, vzájemné porovnání přístupu v podmínkách střední Evropy a USA, definování dobrých praktik a návrhy na vylepšení národních systémů v jednotlivých zemích.

Americký způsob

Během washingtonského semináře měli účastníci možnost vyslechnout prezentace o americkém způsobu prosazování práva a vzájemné spolupráci mezi úřady na federální a národní úrovni v USA a o postupech v oblasti správních deliktů a kriminálních činů. Vzhledem k rozsáhlosti předpisů USA v oblasti životního prostředí, představuje jednu z hlavních činností EPA snaha o zjednodušení legislativy a její přímé zaměření na jednotlivá odvětví podnikání.

Technická skupina se dále zaměřila na problematiku sanace ekologických zátěží v administrativě US EPA a způsoby jejich financování.

Zároveň se její členové zúčastnili terénní exkurze v čistírně odpadních vod Blue Plains, sloužící aglomeraci Washington, D.C., Alexandria a Crystal City. Jedná se o čtyřstupňovou ČOV se stupněm denitrifikačním a stupněm pro odstranění fosfátů. Na místě proběhla diskuse o nakládání s odpadními kaly a sedimenty. Dále skupina navštívila rekultivovanou skládku odpadů Fairfax County, kde se účastníci zaměřili na monitoring uzavřených nezabezpečených skládek a následné využití území.

„Zelená“ skupina byla seznámena v základních rysech s činností Úřadu pro lesnictví (U.S. Forest Service) a Správou národních parků (National Park Service) v USA. Lesy jsou ze 62 % soukromým majetkem, ze 32 % federálním a ze 6 % veřejným majetkem jednotlivých států. Obhospodařování lesů se dělí mezi různé organizace, např. US Forest Service, Správa národních parků, Kancelář pro indiánské záležitosti, Kancelář pro obhospodařování půdy apod. Členové této skupiny byli také seznámeni s hlavními prioritami US Forest Service, jimiž jsou požáry, neřízená rekreace, invazivní druhy, změna klimatu, voda v lesích a děti v lesích.

V rámci terénní exkurze navštívila skupina Národní park Shenandoah. Tento park vznikl v roce 1935, dříve byla oblast obhospodařována. Téměř 40 % území par-

▲ „Visegrádští“ a američtí inspektori životního prostředí při společném semináři v září ve Washingtonu.

ku (332 km²) je klasifikováno jako divočina a zařazeno do systému National Wilderness Preservation System. V národním parku byly návštěvníkům prezentovány způsoby prosazování práva ochrany přírody při dohledu přímo v terénu, což představuje práci rangerů a sítě turistických center.

Česká část

V rámci pražské části semináře, za podpory Ministerstva životního prostředí ČR, představili inspektoři ČIŽP český systém prosazování práva v uvedených oblastech. Diskuse se do větší hloubky zaměřily na možnosti efektivnějšího výkonu inspekční činnosti při obecném omezování finančních prostředků v rozpočtech dozorových orgánů.

Technická skupina projednala problematiku likvidace ekologických zátěží v podmínkách zemí V4. Zástupce Maďarska informoval o aktuální ekologické katastrofě u hliníkáreny Ajka, kde bylo začátkem října postiženo 40 km² území při úniku toxických kalů. Technická skupina v rámci venkovní exkurze navštívila areál podniku Paramo, a. s., v Kolíně, který je kontaminován ropnými látkami v důsledku dlouhodobého provozu a je jednou z prioritně sanovaných starých ekologických zátěží, jakož i historický důlní systém v Kutné Hoře, který je ukázkou dopadu středověké těžby na životní prostředí.

Členům „zelené“ skupiny byl představen postup při projednávání Národního lesnického programu, v rámci kterého se koordinační rada na základě práce expertních skupin snaží o vyvážený přístup mezi ekonomickými, ekologickými a sociálními požadavky. Diskutovanými tématy byla také ochrana ohrožených druhů, nelegální těžba, porušování povinnosti obnovy lesa a také jedi-

nečná správa oblastí v rámci Natura 2000.

Konkrétní výkon prosazování práva ochrany životního prostředí byl demonstrován na území CHKO Broumovsko, kde ČIŽP ve spolupráci s orgány státní správy lesů řešila případy nezákonné těžby, nedodržení zákonné lhůty zajištění a nedostatečné ochrany lesa proti kůrovci.

Seznam osvědčených postupů

Výstupem z programu je seznam osvědčených postupů při prosazování zákonů na ochranu životního pro-

středí, který bude sloužit jako základ pro zlepšení implementace zákonů a kontroly jejich dodržování ve státech V4. Zároveň představuje tento projekt krok k bližší spolupráci mezi státy V4 a USA v oblasti ochrany životního prostředí.

*Ing. Martin Baranyai, ČIŽP
Soňa Žambochová, MŽP,
foto Ing. Martin Baranyai*

▲ V CHKO Broumovsko se řešily případy nezákonné těžby v lesích.

▲ O měsíc později se inspektoři sešli opět, tentokrát v Praze.

ČR pomáhá s ochranou životního prostředí ve Vietnamu

Na přelomu října a listopadu 2010 proběhla pracovní návštěva 1. náměstkyně ministra životního prostředí Rut Bízkové ve Vietnamu. Cílem cesty bylo přispět k plnění Memoranda o spolupráci mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a partnerským Ministerstvem přírodních zdrojů a životního prostředí Vietnamu, podepsaného oběma ministerstvy v roce 2007.

Na programu cesty byla mj. návštěva papírenské vesnice Phong Khe v provincii Bac Ninh, kde v minulosti probíhaly projekty občanského sdružení Development Worldwide (DWW), týkající se problematiky odpadového hospodářství a jeho vlivu na kvalitu života a zdraví obyvatel.

Hlavním cílem pracovní návštěvy byla účast na konferenci Fondu na ochranu životního prostředí Vietnamu na téma aplikace mechanismu čistého rozvoje (CDM) a environmentálního vzdělávání dne 3. listopadu 2010. Této akce se za českou stranu zúčastnili také zástupci DWW, Státního fondu životního prostředí ČR a České rozvojové agentury. První náměstkyně ve svém vystoupení ocenila dosavadní úzkou bilaterální spolupráci, která mezi partnerskými subjekty každoročně probíhá mimo jiné formou účasti na společných akcích a navazuje tak na ukončení spolupráce prostřednictvím realizace projektů zahraniční

rozvojové spolupráce v gesci MŽP, které probíhaly v letech 2005–2009. V následující prezentaci, týkající se vlivu průmyslu a hospodářství na životní prostředí, seznámila Rut Bízková vietnamské účastníky s dosavadními pozitivními i negativními zkušenostmi v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje České republiky za posledních dvacet let.

V rámci konference se uskutečnilo setkání s náměstkem ministra přírodních zdrojů a životního prostředí Vietnamu, panem Nguyen Thai Lai, který byl pozván k návštěvě České republiky v příštím roce. Vietnamská strana ocenila dosavadní environmentální projekty realizované českými subjekty a vyjádřila zájem na dalším přenosu českých zkušeností týkajících se budování systému ochrany životního prostředí.

Hanojská konference přímo navázala na říjnovou studijní cestu zástupců vietnamského Fondu na ochranu životního prostředí a Ministerstva přírodních zdrojů a životního prostředí do České republiky,

v jejímž rámci proběhl kulatý stůl na téma *Vietnamci v ČR a Češi ve Vietnamu – společná příležitost*, opět pod záštitou náměstkyně Rut Bízkové.

Lze říci, že podpora této partnerské spolupráce je významným příspěvkem ke zvýšení viditelnosti práce českých expertů a propagaci českého know-how ve Vietnamu. Snaha zvyšovat povědomí o české spolupráci má podporu i v evropském kontextu, jelikož předání dalších výsledků činnosti českých expertů, týkajících se např. problematiky řešení dioxinové zátěže pocházející z vietnamsko-americké války, se ve dnech 4. – 11. listopadu 2010 zúčastnil poslanec Evropského parlamentu Jan Zahradil. Uvedené akce lze také považovat za příspěvek České republiky k letošním oslavám 65. výročí vietnamské nezávislosti a zároveň k velmi významnému výročí 1000 let existence Hanoje.

Petr Krupa, odbor mnohostranných vztahů MŽP

▲ Závěrečný snímek zástupců partnerských institucí.

Publikace

Tereza Vošahlíková

EKOŠKOLKY A LESNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Ekoškoly a lesní mateřské školy

Praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol. Autorkou je Tereza Vošahlíková, vydalo MŽP v roce 2010.

Pokud chcete založit mateřskou školu nebo změnit výraznějším způsobem její podobu a zaměření, stojíte před širokou škálou možností, ale i překážek a povinností. Environmentální výchova v mateřské škole může představovat cestu ke kvalitě. Nabízí obohacení denní činnosti nebo přímo nový hlavní cíl výchovně-vzdělávacího programu. Je jednou z možností, jak postupovat, aby děti vyrůstaly ve zdravém a podnětném prostředí.

Cílem tohoto manuálu je nabídnout pomocnou ruku v podobě shrnutí základních předpokladů pro založení a provozování školky s ekovychovným zaměřením. Takto profilované mateřské školy jsou buď tzv. ekoškoly, nebo lesní mateřské školy. Na otázku, co tyto pojmy konkrétně znamenají, odpovídá první kapitola. Zdrojem inspirace byla mimo jiné zkušenost z Německa, kde jsou obě formy předškolních zařízení již delší dobu trendem. Díky tomu jsou tam dostupné informace o možných koncepčních zvláštích ekoškol a zkušenosti s dlouhodobým pobytem venku, na které již reaguje i výzkum. Jeho výsledky, shrnuté ve druhé kapitole, nabízejí argumenty, proč je dobré trávit s dětmi více času v přírodě. Založení a provoz školky v Čechách je však něco jiného než v Německu, a proto

je třetí kapitola věnována nejen zkušenostem ze zahraničí, ale shrnuje i současnou českou legislativu, zejména tu, která se týká pobytu s dětmi venku. Další kapitoly manuálu jsou již zaměřené na výchovně-vzdělávací praxi. Nabízejí různé způsoby začlenění environmentální výchovy do pedagogické koncepce a každodenní práce s dětmi. A protože ekovychova v MŠ nemůže opomenout pobyt v přírodě, je mu věnována kapitola shrnující možnosti a podmínky vybavení. Tyto informace nepotřebuje zkušený pedagog či rodič, zvyklý na výlety do přírody. Ekovychovně zaměřené školky však mohou vyhledávat i ti, kterým tyto dovednosti zatím chybí, a rádi by je u dětí rozvíjeli.

Na závěr jsou zařazeny příklady dobré praxe z Německa a České republiky. Snad pomohou doplnit někdy příliš obecné a neurčité zásady z úvodní teoretické části manuálu. Mezi příklady z České republiky bude představena ekovychovně zaměřená MŠ Semínko a dětský klub Šárýnka inspirovaný lesní mateřskou školou.

Zdroj: www.mzp.cz – úvod k publikaci

Pozvánky

Výstava fotografií zvířat Slavkovského lesa

Málokteré fotografie ze Slavkovského lesa tak přesně vystihují jeho atmosféru jako snímek jelena troubícího v chladném mlhavém podzimním ránu. K pořízení takových fotografií však potřebujete obrovskou dávku trpělivosti. Tu autoři výstavy mají a stovky hodin strávených na posedech a toulkách krajinou Slavkovského lesa shrnuli do několika desítek fotografií, které vás vtáhnou svojí jedinečnou atmosférou.

Výstavu můžete zhlédnout v Mariánských Lázních v prostorách Správy CHKO Slavkovský les, Hlavní 504. Potrvá do 4. února 2011.

Zdroj: www.slavkovsky.les.ochranaprirody.cz

Soutěž: logo Mezinárodního roku chemie

UNESCO a Mezinárodní unie čistě a aplikované chemie (IUPAC) vyhlásily rok 2011 Mezinárodním rokem chemie, protože chemie je všude kolem nás. Česká společnost chemická pod záštitou České komise pro UNESCO a záštitou Ministerstva životního prostředí pořádá soutěž pro studenty středních škol – grafické vyjádření českého loga Mezinárodního roku chemie. Soutěžní práce s textem „2011 = ROK CHEMIE“ lze zaslat do 31. 12. 2010 na zita.valentova@mmsch.cz. Více informací o podmínkách soutěže je k dispozici na www.rokchemie.cz v sekci soutěže.

Kateřina Šebková, odbor environmentálních rizik MŽP

Betlémy v Krkonošském muzeu

Krkonošské muzeum Správy KRNP ve Vrchlabí připravilo na předvánoční čas výstavu Nad Betlémem vyšla hvězda. Výstava potrvá do 16. ledna 2011.

Návštěvníci si na ní mohou prohlédnout betlémy z Krkonoše a Podkrkonoší. Vystavované skříňové a pevné betlémy jsou součástí sbírek Krkonošského muzea Správy KRNP ve Vrchlabí. Pocházejí z 2. poloviny 19. století a 1. poloviny 20. století. Vyrobeny jsou převážně lidovými (často nám i neznámými) umělci českého i německého původu z Krkonoše a Podkrkonoší. Jako materiál nejčastěji posloužilo dřevo. Figurky jsou často inspirovány figurami králické provenience. Součástí výstavy jsou i betlémy současných regionálních betlemářů a betlemářek, kteří pracují s netradičními materiály, jako je například kukuřičné šustí, perník nebo cín.

Výstavu v historickém domku č. p. 222 na Náměstí Míru ve Vrchlabí můžete navštívit denně mimo pondělí od 8 do 12 a od 13 do 16 hodin

Radek Drahný, tiskový mluvčí Správy KRNP, upraveno (red)

Koncert pro povodně

Ministerstvo životního prostředí pořádá koncert pro oblasti postižené povodněmi. Charitativní večer spojený s aukcí, jejíž výtěžek je určen a pomoc povodněmi postiženým oblastem, proběhne 16. prosince 2010 ve Velkém sále Národního domu na Smíchově.

Zdroj: www.mzp.cz

Mokřady a klimatická změna

Českovice u Blanska 2.–5. února 2011

Konference ke 40. výročí sjednání Úmluvy o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva

Dovolujeme si vás pozvat na konferenci **Mokřady a klimatická změna**, jejímž cílem je výměna pozitivních i negativních zkušeností získaných při ochraně, obnově a managementu různých typů mokřadních ekosystémů na území České republiky a Slovenské republiky.

Program konference zahrnuje 10 hlavních tématických okruhů, prostor bude věnován i diskusím a výměně názorů. Na základě nejnovějších poznatků výzkumu, výsledků monitoringu a praktických zkušeností se na konferenci pokusíme najít mj. i odpovědi na následující otázky: Jsou současné změny mokřadů v krajině nevratné? Do jaké míry ovlivnila likvidace mokřadů retenční schopnost krajiny a koloběh živin? Jaké jsou možnosti obnovy mokřadů ve volné krajině? Do jaké míry

vede obnova mokřadů ke zlepšení ekologických funkcí krajiny? Může mít úbytek mokřadů vliv na klimatickou změnu? Může návrat mokřadů do krajiny zmírnit klimatickou změnu?

Konferenci pořádá Český ramsarský výbor, poradní orgán Ministerstva životního prostředí ve věcech ochrany mokřadů, a Expertní skupina Českého ramsarského výboru za finanční podpory Ministerstva životního prostředí ČR.

Bližší informace ke konferenci naleznete na www.mokrady2011.cz

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Mediálním partnerem konference
je časopis *Vodní hospodářství*

**vodní
hospodářství**

Zpravodaj Ministerstva životního prostředí ■ Ročník XX, číslo 12/2010 ■ Vychází 11 čísel ročně ■ Vydává Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 65, 100 10 Praha 10, tel. 267 122 040, www.mzp.cz ■ Odpovědná redaktorka Mgr. Hana Kolářová, tel. 261 910 608, e-mail: hana.kolarova@tiscali.cz ■ Grafická úprava, tisk a distribuce Impax, spol. s r. o.; fotografie bez uvedení zdroje jsou z archivu Impax, spol. s r. o. ■ Prosíme zájemce o odběr Zpravodaje MŽP, Věstníku MŽP, aby svou žádost a adresu k zaslání oznámili na e-mail: zpravodaj@mzp.cz – budou tato periodika dostávat zdarma. Na stejný e-mail můžete psát i své dotazy a náměty. ■ MK ČR E 6189 ■ ISSN – tištěná verze 0862-9005

